

APOR VILMOS KATOLIKUS FŐISKOLA
HITÉLETI, HITTUDOMÁNYI ÉS FILOZÓFIAI INTÉZET
H-2600 VÁC, KONSTANTIN TÉR 1-5.

**KATEKÉTA - LELKIPÁSZTORI MUNKATÁRS BA SZAK
(KLM)
KÉPZÉSI PROGRAMJA**

**VÁC
2008-2009. TANÉV**

Tartalomjegyzék

<i>1. Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapszak (BA, KLM) képzési célja</i>	3
<i>2. A jelentkezés feltételei</i>	4
<i>3. A KLM szak általános jellemzői</i>	5
3.1. A szak indítója, székhelye, elérhetőségek.....	5
3.2. A KLM szak rövid leírása	5
<i>4. Az ismeretek ellenőrzési rendszere</i>	6
4.1. Kollokvium	6
4.2. Szigorlatok.....	6
4.3. Zárótanítás, illetve záró közösségi foglalkozás és igeliturgia.....	6
4.4. Záróvizsga.....	6
<i>5. Tantárgyleírások nappali tagozaton</i>	13
<i>6. A KLM szak elvégzéséhez szükséges idegen nyelvi követelmények</i>	98
<i>7. Gyakorlati foglalkozások biztosítása</i>	98
<i>8. Tehetséggondozás</i>	98
<i>9. Szakdolgozati témajegyzék</i>	99
<i>10. A tanórák időtartama</i>	108

1. Katekéta-lelkipásztori munkatárs alapszak (BA, KLM) képzési célja

A képzés célja felkészült, nyelvtudással rendelkező katekéták, illetve lelkipásztori munkatársak képzése, akik megfelelő irányítással alkalmasak az egyház igehirdetési és pasztorális alaptevékenységének ellátására a hatályos egyházi törvényeknek és előírásoknak megfelelő munkakörökben és kompetenciákkal (a szakiránynak megfelelően katekéta szakképzettséggel: gyermek-, ifjúsági és felnőtt-katekézis, evangelizáció; illetve: lelkipásztori munkatárs szakképzettséggel: közösségvezetés, bizonyos liturgikus cselekmények vezetése-végzése, karitatív-kulturális tevékenységek).

Az alapfokozat birtokában

a) a katekéták képesek:

- az egyházközségek szintjén a hitbeli ismereteknek a különböző korcsoportoknak megfelelően történő átadására,
- a gyermekek és a fiatalok közösségi és egyéni hitéletének irányítására és fejlesztésére;

b) a lelkipásztori munkatársak képesek:

- aktív részvételre az egyházközség istentiszteleti életében, bizonyos cselekmények önálló vezetésére, ellátására,
- a közösségi élet szervezésére, irányítására az egyházközség egészében vagy egy adott csoportjában,
- a társadalmi párbeszédre mind az egyének, mind a helyi közösségek szintjén, az együttműködésre szociális-kulturális feladatok megoldásában.

A katekéták kellő tanulmányi eredmény és/vagy felvételi vizsga után jogosultak az MA képzésben való részvételre, a hittanár-nevelői diploma megszerzése érdekében. A lelkipásztori munkatárs alapszakot végzők számára ez a lehetőség a megfelelő szakmodulok teljesítésével válhat lehetővé.

2. A jelentkezés feltételei

Jelentkezni lehet a főiskola által biztosított jelentkezési lapon, mely a Főiskola honlapjáról letölthető. A jelentkezési lapokat a főiskola tanulmányi osztályára június 15-ig kell beküldeni. A hallgatói jogviszony a beiratkozással jön létre. (SzMSz 13.§(2) 1. pontja)

A szakfelelős köteles gondoskodni arról, hogy a felvett hallgatók a tanulmányaik megkezdésekor (a jóváhagyott tanterv közreadása révén) tájékoztatást kapjanak a képzési idő alatt teljesítendő alapvető tanulmányi- és vizsgakötelezettségeikről, közölve azt is, hogy mely tárgyakból szerzett érdemjegy számít be az oklevél minősítésébe.

A hallgatókkal az illetékes oktatók ismertetik a tanulmányi kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges tudnivalókat, így többek között a félév megkezdésekor az oktatók kötelesek közreadni a tantárgyak tematikáját, a kötelező tananyagot, kiegészítő anyagot, s ezeket tartalmazó forrásmunkákat és a hallgatóval szemben támasztott követelményeket, valamint az elővizsgára vonatkozó információkat.

Az egyes tárgyak, foglalkozások látogatása kötelező (vö. KTVSZ). A jelenlét ellenőrzése az oktató diszkrecionális jogköre.

3. A KLM szak általános jellemzői

3.1. A szak indítója, székhelye, elérhetőségek

Apor Vilmos Katolikus Főiskola, 2600 Vác, Konstantin tér 1-5.

Telefon: 06-27/814-200; fax: 06-27/814-210

E-mail: avkf@avkf.hu

Honlapja: www.avkf.hu

Szakfelelős: Dr. Ancsin István; e-mail: ancsin@gmx.net

A szakirány tanulmányi előadója: Apatóczky Eszter; tel.: 0620/823-1696; e-mail: apatoczky.eszter@avkf.hu

3.2. A KLM szak rövid leírása

1. Az alapszak megnevezése: katekéta - lelkipásztori munkatárs alapszak

2. Az alapszakon szerorzhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:

végzettségi szint: alpfokozat (bachelor; rövidítve: BA)

szakképzettség: (a szakirány szerint): katekéta és/vagy lelkipásztori munkatárs

3. Képzési terület: hittudomány

4. Képzési ág: alkalmazott teológia

5. A képzési idő félévekben: 6 félév

6. Az alpfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditpontok száma: 180 kreditpont

A képzési ágon belüli közös képzési szakasz minimális kreditpontjai: 115 kreditpont

A szakirányhoz rendelhető minimális kreditpont: 15 kreditpont

A szabadon választható tárgyakhoz rendelhető minimális kreditpont: 5 kreditpont

A szakdolgozathoz rendelt minimális kreditpont: 10 kreditpont

A gyakorlati ismeretekhez rendelt minimális kreditpont: 15 kreditpont

Az intézményen kívüli összefüggő gyakorlati képzésben szerorzhető minimális kreditpont: 5 kreditpont

7. A törzsanyag (a szakképzettség szempontjából meghatározó) ismeretkörök:

műveltségi-vallási-lélektani alapismeretek: 25-35 kreditpont

(a tudományos ismeretszerzés módszerei, filozófiai, személyiséglélektani, fejlődéslélektani, tanuláslélektani alapismeretek)

szakmai törzsanyag: 85-125 kreditpont

(bibliai, egyháztörténeti alapok, hit- és erkölcsstani alapismeretek, a hit átadásához és közösségi megéléséhez szükséges alapismeretek)

szakirányú ismeretek: 15-20 kreditpont

8. Szakmai gyakorlat

Az intézményen kívül teljesítendő, megfelelő felkészítéssel és szupervízióval kísért szakmai gyakorlat kritérium-feltétel. A szakmai gyakorlat időtartama a katekéta-lelkipásztori munkatárs szak alapképzésében legalább 4 hét.

4. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

4.1. Kollokvium

A kötelező tárgyakat a szemeszteri kollokvium zárja. A szigorlati tárgyakból csak akkor van külön kollokvium az utolsó félév végén, ha a szigorlat nem követi közvetlenül a szemeszter végét.

4.2. Szigorlatok

Biblikum szigorlat.

Hit- és erkölcstan szigorlat

Lelkipásztori munkatárs szigorlat (lelkipásztori munkatárs szakirány)

Katekéta szigorlat (katekéta szakirány)

Pedagógia-pszichológia összevont szigorlat

4.3. Zárótanítás, illetve záró közösségi foglalkozás és igeliturgia

A „Katekéta” szakirány esetén zárótanítás:

1. A zárótanítást a gyakorlatokat irányító szakvezető tanár, a szaktanár és egy kijelölt vizsgabizottsági jegyzőkönyvvezető jelenlétében végzik a hallgatók.

2. A zárótanítás időpontját és helyét a szaktanárral és a hallgatóval egyeztetve a szakvezető tanár jelöli ki.

3. A zárótanításra a hallgatónak az előírt követelmények szerinti tanmenettel, óravázlattal, szemléltetőanyaggal kell felkészülni, illetve ezeket a szaktanárnak előzőleg bemutatni.

4. A zárótanításról jegyzőkönyv készül, amelybe érdemjegy (számmal és betűvel) kerül, rövid értékeléssel együtt.

5. A zárótanítás érdemjegye beszámít a diploma érdemjegyébe

4.4. Záróvizsga

A záróvizsga két fő részből áll:

1. A hallgatónak meg kell védenie szakdolgozatát (ismertetnie kell azt és válaszolnia kell a záróvizsgabizottság tagjai által, a szakdolgozattal kapcsolatban feltett kérdésekre).

2. Tételhúzás után ki kell fejtenie az adott témakört a didaktikai, szaktárgy-módszertani ismeretekalkalmazásával.

KLM szak záróvizsga tételei a 2008/2009. tanévben:

1. A teremtés teológiája; a bűnbeesés következményei és az emberi felelősség; a teremtés témájának kateketikai vonatkozásai
2. Szentháromságtan és annak kateketikai vonatkozásai
3. A krisztológiai dogmák kialakulása – ókori zsinatok; Jézus Krisztus valóságos istensége és embersége mint kateketikai téma

4. Mai krisztológiai irányzatok és ezek érvényesíthetősége a katekézisben
5. A kegyelemtan fő kérdései; a kegyelem mint kateketikai kérdés
6. Egyháztan; az Egyház mint a keresztyén közösség a katekézisben
7. Szentségtan; a szentségek jelentősége a katekézisben
8. A mariológiai dogmák és azok értelmezési lehetőségei a katekézisben
9. Isten egyetemes üdvözítő akarata és ennek témája a katekézisben

A záróvizsgára való felkészüléshez ajánlott mindenekelőtt a vonatkozó szigorlatok anyagát felhasználni, továbbá az alábbi műveket:

- *A Katolikus Egyház Katekizmusa. Budapest, 2000.*
- *A II. Vatikáni Zsinat Tanítása, Budapest, 2000.*
- *Schneider, Th. (szerk.): A dogmatika kézikönyve I-II. Budapest, 2002.*
- *Beinert, W.: A katolikus dogmatika lexikona. Budapest, 2005.*
- *Rahner, K. –Vorgrimler, H.: Teológiai kieszótár. Budapest, 1980.*

5. Tantárgyleírások nappali tagozaton

(Amennyiben a számonkérés módja a levelező tagozaton eltér a nappali tagozatétól, azt az adott tárgy oktatója jelzi a hallgatóknak.)

KERESZTÉNY VILÁGNÉZET

Oktató: Dr. Nemeshegyi Péter

A "keresztény" szó a görög *chrisztianosz* magyaros kiejtése.

Jelentése: „krisztusi”. Így nevezték már az apostolok korában a Jézus Krisztusban hívőket. A "világnézet" szó a 19. századi romantikában keletkezett német *Weltanschauung* tükörfordítása. Jelentése: a világnézet struktúráira, értelmére, értékeire, céljaira, főképpen az emberiség értelmére vonatkozó felfogás. Az ilyen felfogás egyben alapul szolgál az emberi életben való eligazodáshoz. A keresztény világnézet a 2000 év előtt a mai Izrael területén élt Názáreti Jézus tanítása és a belé vetett hiten alapszik. Jézus hitt a mindenséget teremtő Istenben, akit Atyának szólított; hirdette, hogy elközelgett, sőt az ő megjelenésével már meg is kezdődött Isten országa (vagyis Isten jóságos uralma) a földön. Mindenkinek fölötti isteni parancsként a mindenkire kiterjedő szeretet tanította. Jézus ellenfelei kivégezték, de tanítványainak meggyőződése szerint Isten őt halála után feltámasztotta, és Jézus ma is él Istennél, és láthatatlanul velünk van a világ végéig.

A keresztények hite szerint Isten Jézusban véglegesen „igent” mondott a világra, az emberek minden gonoszága ellenére. Örök Fia és Szentlelke által önmagát adja a hívő embereknek, és részesíti őket örök isteni életében.

Jézus eseményből született a krisztushívők közössége, az Egyház.

Feladata: hirdetni az örömhírt, hogy van Isten, szeretet az Isten, velünk az Isten és haza vár az Isten.

Az előadásokon ennek a világnézetnek lényeges vonásait fogom elmondani, összehasonlítom azt más világnézetekkel, és igyekszem megmutatni mai jelentőségüket életünk számára.

Képzés formája: előadás

Számonkérés formája:

Házi dolgozat beadása „Mi a kereszténység (számomra)” címmel.

Tankönyv:

Nemeshegyi Péter: *Mi a kereszténység?* Szeged, Agapé kiadó.

Ajánlott irodalom:

-A Katolikus Egyház Katekizmusa, Budapest, Szent István Társulat kiadása

-Kránitz Mihály: *Alapvető hittan I-IV.* Budapest, 2000

-„Gaudium et spes”, In: *A 2. vatikáni zsinat dokumentumai*, Bp. Szent István Társulat, 2000. 649-739.old

KERESZTÉNY VILÁGNÉZET
(haladóknak)

Oktató: Dr. Szabó Ferenc

A "világnézet" átfogó világmagyarázat, a mindenség eredetére és céljára, benne az ember helyére és rendeltetésére vonatkozó nézet.

A XIX. Századi német idealizmus által használt Weltanschauung tükörfordítása.

Gyakran ideológiában hajlik át, filozófiai és vallási vonatkozásai is vannak.

Az ideológiai pejoratív értelmezése: hamis eszmék zárt rendszere, amelyek bizonyos értékítéletet hordoznak, társadalmi-politikai érdekeket szolgálnak.

Mi megkülönböztetjük a világnézetet az ideológiától, főleg pedig a keresztény világnézetet.

K. Rahner jezsuita filozófussal és teológussal megmutatjuk, hogy a keresztény nem ideológiai, hanem transzcendentális istentapasztalat, élet Jézus Krisztusban, aki a mindenség Alfája és Omegája, Akiben és Akiért az Atyaisten mindent teremtett, és aki az emberiség egyetlen üdvözítője.

A kereszténység lényege tehát hit és élet Jézus Krisztusban.

Tehát nem pusztán eszmerendszer, nem is csak hitigazságok összessége, hanem élet, sajátos hittapasztalat a Feltámadt Krisztus által elküldött Szentlélek erejében, Aki által kiáradt szívünkbe Isten szeretete, és így képesek vagyunk szeretni az embertestvéreket is.

Képzés formája: előadás

Számonkérés formája:

Szóbeli vizsga

Kötelező irodalom:

Szabó Ferenc: Jézus Krisztus megközelítése és Isten barátai
II, Vatikáni zsinatról szóló füzet

Ajánlott irodalom:

Szabó Ferenc :Ez a mi hitünk
Hitv.füzet (1,2,3,4,9,10,15,16,22,23)

BEVEZETÉS KRISZTUS MISZTÉRIUMÁBA

Oktató: Dr. Szabó Ferenc

A kurzus az alapvető hittapasztalatra reflektálva részletesen bemutatja hitünk központját, Jézus Krisztus misztériumát és alapvető tanításait, a gyakorló hitélet lényeges elemeit (szentségek, liturgia, Szentírás, ima), valamint az alapvető emberi kérdések, létünk titkai által gondolkodásra igyekszik serkenteni, a felnőtt, felelős keresztény élet megalapozásához kíván segítséget nyújtani.

A tantárgy leírása:

1. Teológiai tudományelmélet.
2. A teológiai tudományágak.
3. A teológiai ismeretelmélet alapfogalmai.
4. A Szentírás.
5. A szenthagyomány.
6. A tanítóhivatal.
7. A dogma lényege és fogalma.
8. A teológia mint tudomány és módszer.
9. Az üdvösség és a kinyilatkoztatás története.
10. Az ember igazsága Krisztusban.
11. A kereszténység mint egyház.
12. Teológia a modern korban.
13. Krisztus esemény.
14. Krisztus és az Egyház misztériuma

A képzés formája: előadások, a hallgatók interaktív részvételével.

Otthoni önálló munka: a kötelező és az ajánlott irodalom önálló tanulmányozása és feldolgozása

Az ellenőrzés formája: zárthelyi dolgozat, szóbeli vizsga

Kredit értéke: 2

Kötelező irodalom:

Kereszty Rókus: *Krisztus*, 1997.

A Katolikus Egyház Katekizmusa, Budapest: SzIT 1995.

Ajánlott irodalom:

Gál Ferenc: *Jézus Krisztus, a Megváltó*, Budapest: SzIT 1972.

Rahner: *A hit alapjai*, Budapest: SzIT 1983.

Ratzinger: *A keresztény hit*, Bécs: OMC 1976.

Az oktatás tárgyi szükségletei, ellátottsága: a tanár segédeszközei, írásvetítő.

PROPEDEUTIKA

Oktató: Dr. Ancsin István

A tantárgy célja, hogy segítsen eligazodni a tudományos munka eszköztárában (könyvtárak, szakkönyvek, folyóiratok, szótárak, lexikonok, kézikönyvek stb.) és a tudományos munka módszertanába való bevezetéssel képessé tegye a hallgatót írásbeli dolgozatok, szemináriumi munkák és a majdani szakdolgozat önálló elkészítésére.

A tantárgy célja továbbá, hogy tisztázza a teológiai tanulmányok mibenlétét; a hallgatók el tudják helyezni a teológiai tudományágakat a teológia egészében és bevezetést nyerjenek azokba – történetük, témaköreik, módszereik és mai problémafelvetéseik tükrében. A tárgy egyben segít eligazodni a teológiai alapfogalmakban is.

Kötelező irodalom:

- Ancsin, I. – Boros, I.: Teológiai propedeutika. Főiskolai jegyzet. Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2007. A jegyzet megtalálható főiskolánk honlapján: http://kateketa.avkf.hu/dok/ancsin_boros_Bevezetes_a_teologiaba_jegyzet_2007_HEFOP.pdf
- Eco, U.: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Budapest, 1997.
- Az előadások anyaga

Ajánlott irodalom:

- Alszeghy, Z.: Bevezetés a teológiába. In: Alszeghy, Z. – Nagy, F. – Szabó, F. – Weissmahr, B. (szerk.): Teológiai vázlatok III. Tanulmányok a filozófia és a teológia köréből a II. vatikáni zsinat után, Budapest, 1983, 7–65.
- Kránitz, M. – Szopkó, M.: Teológiai kulcsfogalmak szótára. Budapest, 2001.
- Rahner, K. – Vorgrimler, H.: Teológiai kisszótár. Budapest, 1980.
- Beinert, W.: A katolikus dogmatika lexikona. Budapest, 2004.
- Leinhäupl-Wilke, A. – Striet, M.: Katholische Theologie studieren: Themenfelder und Disziplinen. Münster, 2000.

A számonkérés módja: A hallgatók a félév során előre megadott időpontban két zárthelyi dolgozatot írnak, amelyek alapján megajánlott félévi jegyet kaphatnak (a megajánlott jegy a két jegy átlaga – pl. $3+5:2=4$; amennyiben a két jegy átlaga tört szám, úgy a megajánlott jegy esetében a felfelé kerekítést alkalmazom – pl. $3+4:2=3,5$, a megajánlott jegy tehát 4). Akinek valamelyik zárthelyi dolgozata elégtelen eredménnyel zárult vagy nem vett részt a zárthelyi megírásán, illetve a megajánlott jegynél jobbat szeretne, annak szóbeli vizsgát kell tennie.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA I.
(A kinyilatkoztatás)

Oktató: Dr. Ancsin István

A tantárgy célja bemutatni a kinyilatkoztatás témakörét a Fundamentális teológia rendszerén belül, majd a kinyilatkoztatás fő modelljeit: 1. a kinyilatkoztatás mint tanítás, 2. a kinyilatkoztatás mint történelem, 3. a kinyilatkoztatás mint belső tapasztalat, 4. a kinyilatkoztatás mint dialektikus jelenlét, 5. a kinyilatkoztatás mint új tudatosság. Szó lesz továbbá az I. és a II. Vatikáni Zsinat kinyilatkoztatásáról szóló tanításáról is, továbbá a Szentírásról, és a sugalmazásról.

Kötelező irodalom:

- Dulles, A.: A kinyilatkoztatás modelljei. Budapest, 2005.
- Dei Verbum. Konstitúció a kinyilatkoztatásról. In: A II. Vatikáni Zsinat Tanítása, Budapest, 2000.
- Az előadások anyaga

Ajánlott irodalom:

- A Katolikus Egyház Katekizmusa. Budapest, 2000.
- Rahner, K. –Vorgrimler, H.: Teológiai kieszótár. Budapest, 1980.
- Kern, W.: Handbuch der Fundamentaltheologie I-IV. München, 2000.
- Verweyen, H.: Gottes letztes Wort. Grundriss der Fundamentaltheologie. Regensburg, 2000.
- Waldenfels, H.: Kontextuelle Fundamentaltheologie. Paderborn, 1985.
- Werbick, J.: Den Glauben verantworten. Eine Fundamentaltheologie, Freiburg, 2005.

A számonkérés módja: A hallgatók a félév során előre megadott időpontban két zárthelyi dolgozatot írnak, amelyek alapján megajánlott félévi jegyet kaphatnak (a megajánlott jegy a két jegy átlaga – pl. $3+5:2=4$; amennyiben a két jegy átlaga tört szám, úgy a megajánlott jegy esetében a felfelé kerekítést alkalmazom – pl. $3+4:2=3,5$, a megajánlott jegy tehát 4). Akinek valamelyik zárthelyi dolgozata elégtelen eredménnyel zárult vagy nem vett részt a zárthelyi megírásán, illetve a megajánlott jegynél jobbat szeretne, annak szóbeli vizsgát kell tennie.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA II.
(Fundamentális krisztológia)

Oktató: Dr. Ancsin István

A tantárgy célja megjelölni a Fundamentális krisztológia helyét a Fundamentális teológia rendszerén belül, majd elemezni az alábbi témaköröket: 1. a Krisztusban való hit keletkezése és húsvét utáni fejlődése, 2. a történelem és a hit kapcsolata a krisztológiában, 3. Krisztus feltámadása és annak implikációi, 4. a húsvét előtti Jézus tudása és öntudata, 5. Jézus csodái, 6. Jézus szűzi fogantatása.

Kötelező irodalom:

- Sesboüé, B.: Krisztus pedagógiája. Budapest, 1997.
- Az előadások anyaga

Ajánlott irodalom:

- A Katolikus Egyház Katekizmusa. Budapest, 2000.
- Ratzinger, J.: Bevezetés a keresztény hit világába. Budapest, 2007.
- Ratzinger, J.: A názáreti Jézus. Budapest, 2007.
- Kasper, W.: Jézus a Krisztus. Budapest, 1996.
- Rahner, K. –Vorgrimler, H.: Teológiai kieszótár. Budapest, 1980.
- Kern, W.: Handuch der Fundamentaltheologie I-IV. München, 2000.
- Verweyen, H.: Gottes letztes Wort. Grundriss der Fundamentaltheologie. Regensburg, 2000.
- Waldenfels, H.: Kontextuelle Fundamentaltheologie. Paderborn, 1985.
- Werbick, J.: Den Glauben verantworten. Eine Fundamentaltheologie, Freiburg, 2005.

A számonkérés módja: A hallgatók a félév során előre megadott időpontban két zárthelyi dolgozatot írnak, amelyek alapján megajánlott félévi jegyet kaphatnak (a megajánlott jegy a két jegy átlaga – pl. $3+5:2=4$; amennyiben a két jegy átlaga tört szám, úgy a megajánlott jegy esetében a felfelé kerekítést alkalmazom – pl. $3+4:2=3,5$, a megajánlott jegy tehát 4). Akinek valamelyik zárthelyi dolgozata elégtelen eredménnyel zárult vagy nem vett részt a zárthelyi megírásán, illetve a megajánlott jegynél jobbat szeretne, annak szóbeli vizsgát kell tennie.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA III.

(A vallás)

Oktató: Dr. Ancsin István

A tantárgy célja bemutatni a vallás traktátusát a Fundamentális teológia rendszerén belül, tárgyalni a vallás jelenségét, a vallás és a tudomány viszonyát, a vallás és a teológia kapcsolatát, továbbá a mai vallási irányzatok, a vallási pluralizmus és a vallásszabadság kérdésköreit.

Kötelező irodalom:

- Ancsin, I.: Fundamentális teológia III. – A vallás. Főiskolai jegyzet. Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 2007.

Ajánlott irodalom:

- Eliade, M.: A szent és a profán. Budapest, 1987.
- Eliade, M.: Az örök visszatérés mítosza. Budapest, 1993.
- Eliade, M.: Vallási hiedelmek és eszmék története I-III. Budapest, 1994-1996.
- Glasenapp, H. von: Az öt világvallás, Budapest, 1987.
- Hick, J.: Gott und seine vielen Namen. Frankfurt am Main, 2002.
- Kern, W., Pottmeyer, H.J., Seckler, M. (Hrsg.): Handbuch der Fundamentaltheologie. Band 1, Traktat Religion, Tübingen, 2000.
- Houry, A-Th. – Girschek, G.: Das religiöse Wissen der Menschheit. Freiburg, 1999.
- Kránitz, M.: A vallások teológiai értékelése. In: Vigilia 2006/11, 812-821.
- Küng, H. – Bechert, H.: Párbeszéd a buddhizmusról. Budapest, 1997.
- Küng, H. – Stietenron, H.v.: Párbeszéd a hinduizmusról. Budapest, 1999.
- Küng, H. – Stietenron: Párbeszéd a kínai vallásokról. Budapest, 2000.
- Küng, H.: Párbeszéd a zsidó vallásról. Budapest, 2001.
- Küng, H.: Párbeszéd az iszlámról. Budapest, 2002.
- Küng, H.: Világvallások etikája. Budapest, 1994.
- Leeuw, G.v.d.: A vallás fenomenológiája. Budapest, 2001.
- Nemeshegyi, P.: Vallások közötti párbeszéd. In: Vigilia 2006/11, 802-811.
- Otto, R.: A szent. Az isteni eszméjében rejlő irracionális és viszonya a racionálishoz, Budapest, 1997.
- Rogers, K. – Hickman, C.: A világ vallásai. Budapest, 2003.
- Smith, H.: A világ nagy vallásai. Budapest, 1995.
- Tarnay, B.: Vallástörténet keresztény szemmel. Pannonhalma, 1995.
- Török, P.: Magyarországi vallási kalauz 2004. Budapest, 2004.
- Vernet, J.: Szekták. Budapest, 2003.
- Verweyen, H.: Gottes letztes Wort. Grundriss der Fundamentaltheologie. Regensburg, 2000.
- Waldenfels, H.: Kontextuelle Fundamentaltheologie. Paderborn, 1985.
- Werbick, J.: Den Glauben verantworten. Eine Fundamentaltheologie, Freiburg, 2005.

A számonkérés módja: A hallgatók a félév során előre megadott időpontban két zárthelyi dolgozatot írnak, amelyek alapján megajánlott félévi jegyet kaphatnak (a megajánlott jegy a két jegy átlaga – pl. $3+5:2=4$; amennyiben a két jegy átlaga tört szám, úgy a megajánlott jegy esetében a felfelé kerekítést alkalmazom – pl. $3+4:2=3,5$, a megajánlott jegy tehát 4). Akinek valamelyik zárthelyi dolgozata elégtelen eredménnyel zárult vagy nem vett részt a zárthelyi megírásán, illetve a megajánlott jegynél jobbat szeretne, annak szóbeli vizsgát kell tennie.

FUNDAMENTÁLIS TEOLÓGIA IV. (Az Egyház)

Oktató: Dr. Ancsin István

A tantárgy célja a Szentírás, az Egyházi Tanítóhivatal megnyilatkozásai és a modern teológiai megközelítések alapján bemutatni és kifejteni az Egyház önértelmezését. Ez a tárgy hívatott bemutatni a “nulladik szentséget”, amely által föltárul előttünk Krisztus, az “Ősszentség”. A tárgy célja a hallgatókat arra képesíteni, hogy hitelesen közvetítsék az Egyház titkát és mibenlétét, valamint hogy tájékozottan tudják betölteni keresztény értelmiségi szerepüket.

A tantárgy leírása:

1. Az egyházforgalom kialakulása és története: ószövetségi előzmények, Újszövetség, egyházatyák kora, középkor, újkor.
2. Az Egyház önértelmezése a II. Vatikáni Zsinaton (Lumen Gentium).
3. Egyház önértelmezése a II. Vatikáni Zsinaton (Lumen Gentium).
4. Egyház önértelmezése a II. Vatikáni Zsinaton (Lumen Gentium).
5. Az Egyház mint intézmény.
6. Az Egyház mint misztikus közösség.
7. Az Egyház mint személy.
8. Az Egyház mint hírnök.
9. Az Egyház mint szolgáló.
10. Az igaz egyház.
11. Az Egyház és az egyházak.
12. Az Egyház mint a tanítványok közössége.
13. Egyház és eszkatológia.
14. Az egyháztani modellek értékelése.

Kötelező irodalom:

- Lumen Gentium. Dogmatikus konstitúció az Egyházzól. In: A II. Vatikáni Zsinat Tanítása, Budapest, 1975.
- Dulles, A.: Az Egyház modelljei. Budapest, 2003.
- A Katolikus Egyház Katekizmusa. Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom:

- Előd István: Vallás és egyház, Budapest, 1981.
- Y. Congar: Szeretem az egyházat. Budapest, 1994.

A számonkérés módja: A hallgatók a félév során előre megadott időpontban két zárthelyi dolgozatot írnak a tantárgyi tematika /Lumen Gentium/, valamint a saját kidolgozott téma alapján /a saját kidolgozott téma: a hallgató egyházközségének bemutatása: mely modell(ek) miként érvényesül(nek) az egyházközségben, mely(ek) miért nem/. A zárthelyik alapján megajánlott félévi jegyet kaphatnak (a megajánlott jegy a két jegy átlaga – pl. $3+5:2=4$; amennyiben a két jegy átlaga tört szám, úgy a megajánlott jegy esetében a felfelé kerekítést alkalmazom – pl. $3+4:2=3,5$, a megajánlott jegy tehát 4. Akinek valamelyik zárthelyi dolgozata elégtelen eredménnyel zárult vagy nem vett részt a zárthelyi megírásán, illetve a megajánlott jegynél jobbat szeretne, annak szóbeli vizsgát kell tennie.

VALLÁSTÖRTÉNET

Oktató: Schlenk Ferenc

A tantárgy célja: „Nehéz elképzelni, hogyan működne az emberi szellem anélkül a meggyőződés nélkül, hogy a világban van valami tagadhatatlanul valóságos; és lehetetlen elképzelni, hogyan jelenhetne meg a tudat anélkül, hogy jelentést tulajdonítana az emberi elhatározásoknak és tapasztalatoknak. A valóságos és jelentéshordozó világ szorosán kötődik a szentség fölfedezéséhez.” (Mircea Eliade) A tantárgy arra képesíti a hallgatót, hogy képes legyen a vallástörténet egészében szemlélni a kereszténységet. Miben harmonizál más vallásos tevékenységekkel, gondolatokkal, és miben különbözik tőlük. Igazi katolicitása mindenki hitét rokonszenvvel nézi, ezért a tantárgy célja bevezetni más vallások valóban katolikus szemléletébe.

A tantárgy leírása:

1. A vallástudomány módszere, a vallásos hit dimenziói, a vallásfenomenológia mibenléte, a vallásos beszéd kifejezőmódja és jelkészlete. **Az őseMBER MÁGIKUS-VALLÁSOS VISelkedése:** temetkezési szokások, sziklafestmények szerepe, rítusok az őskőkor vadászainál, az újkőkori vallások.
2. **A mezopotámiai vallások:** summér-akkád szintézis, a világ teremtése mítoszok, Gilgames eposz. Az **őKORI Egyiptom** vallási eszméi: theogónia és kozmogónia; a fáraó, mint istenség; Ozirisz a meggyilkolt isten.
3. A hettiták és **a kánaániak vallásai:** Anatólia; Ugarit; a Baal kultusz; excursus: Izrael korai vallástörténete: teremtés mítoszok, vízözön, a pátriárkák.
4. Az indoeurópai vallások. Varuna, az ősisetség: Dévák és Aszurák; Indra a harcok demiurgosz; Rudra –Siva és Visnu.
5. **A brahmanizmus és hinduizmus:** áldozat tana a brahmákban; „Tapasz”: a vezeklés technikája, az Átman-Brahman azonosság és a „belső fény” élménye; a megszabadulás jelentése; a Jóga: egyetlen tárgyra történő összpontosítás, Krisna felismerése; a Bhagavad-Gítá.
6. A görögök vallása: theogónia; az első emberfajták mítosza: Prometheusz és Pandóra; Apollón, Hermész.
7. Zarahusztra és az iráni vallás: a mágusok problémája.
8. A Dionüsziosz kultusz, avagy az újra fellelt boldogság.
9. **Kína vallásai: konfucionizmus, taoizmus, Japán vallásai**
10. **Buddhizmus:** Sziddhárta, a herceg; a megvilágosodás, a Nirvánába vezető út;
11. A római vallás: a házi istenségek kultusza: Penates, Lares, Manes, A capitoliumi háromság; az etruszkok vallása.
12. **Az Ószövetség:** sajátos témák, az Ószövetség isteneszméje; a Misna és a Talmud, a Kabbala.
13. **A hellenizmus: misztériumvallások** (Antisz, Kübelé), Ízisz és az egyiptomi misztériumok; **kereszténység születése és a gnózis:** gnóosztikus mítoszok, metafórák, a manicheizmus.
14. **Az iszlám:** Mohamed és Allah, a Korán üzenete.

Félévelismerési követelmények: aktív részvétel az órákon, egy ZH a kötelező olvasmányból

Számonkérési módszer: kollokvium

Kötelező irodalom:

TARNAY, BRÚNÓ, *Vallástörténet keresztény szemmel*, Pannonhalma 1995.
Az oktató órai előadásai.
MIRCEA, ELIADE, *A szent és a profán*, Budapest 1987.

Ajánlott irodalom:

MIRCEA, ELIADE, *Vallási hiedelmek és eszmék története I-III.*, Budapest 2006.

FILOZÓFIAI ANTROPOLÓGIA

Oktató: Lovassy Attila

A tárgy célja: A természetes ész világosságánál annak a kérdésnek a megválaszolásához próbálunk közelebb jutni, hogy mi az ember. A bemutatás szisztematikusan és nem a szaktudományok módszerével történik, az embert, mint embert vizsgáljuk. Tesszük ezt elsősorban Pannenberg segítségével, aki szerint a modern antropológia szükségképpen teológia (teodicea). Hiszen az ember transzcendentális nyitottságát nem hagyhatjuk figyelmen kívül anélkül, hogy az ember lényege ne csorbulna.

A tantárgy leírása:

A filozófia mibenléte, tárgya, ágai, filozófiai antropológia
Nyitottság a világra és Istenre
Az ember létfeladata és a fantázia
Bizalom vagy biztonság?
A halálon túltekintő remény
Az éenség és az ember rendeletetése
Idő, örökkévalóság, ítélet
Személy a társadalomban
A szeretetből fakadó jog
A társadalmi folyamat
Hagyomány és forradalom
Az ember és a történelem
Az ember rendeltetése
A kortárs filozófia emberképe

Számonkérési módszer: írásbeli és szóbeli

A képzés formája: előadás, interaktív részvétellel

Kötelező irodalom:

W. Pannenberg, *Mi az ember?*, Budapest, Egyházfórum, 1998.

Karl Rahner, *A hit alapjai*, Budapest, 1983, 42-61.

II. Vatikáni Zsinat, *Gaudium et spes kezdetű lelkipásztori konstitúció az Egyházzól a mai világban*

In: Diós I. (szerk.), *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Budapest, 2000.

<http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=16>

Ajánlott irodalom:

Nyíri Tamás, *Az ember a világban*, Budapest, Szent István Társulat, 1981.

www.communio.hu/ppek/konyvek/nytemv01.txt

Rokay Zoltán, *Filozófiai antropológia. A katolikus teológia szempontjából*, Szent István Társulat, Budapest: 2000.

Turay Alfréd, *Kozmológiai antropológia*, Szeged, 1987.

Arno Anzenbacher, *Bevezetés a filozófiába*, Budapest, 1993.

Turay Alfréd- Nyíri Tamás- Bolberitz Pál, *A filozófia*, Budapest, Szent István Társulat, 1980.

Forrásolvasás:

Gaudium et spes c. zsinati lelkipásztori konstitúció.

ALAPVETŐ ETIKA I.

Oktató: Dr.Pajkó László

A tárgyhoz a legfőbb forrásunk a Szentírás, a tárgy a Szentírás valláserkölcsei tartalmát világítja meg a hallgatók számára, melyben az összefoglalóan van kifejtve gyakorlati élet erkölcssteológiai aspektusa. További cél, hogy az erkölcsi normákról és előírásokról szóló erkölcssteológiának ne csupán az alapfogalmaival való megismerkedés legyen, hanem annak a szemléletnek a kialakítása, amelyben a megismerése is, amelyben Krisztus személye áll a központban.

A tantárgy leírása:

1. Az értékek világa és az erkölcs.
2. Az emberi személy és az erkölcs.
3. Az erkölcs alapvető normája.
4. Az erkölcsi tett az alapvető norma fényében.
5. A törvények, a jog és az erkölcs.
6. Az erkölcs társadalmi és történelmi feltételezettsége.
7. A szeretet, mint az erkölcs mozgatója.
8. Az erkölcs és a boldogság összefüggése.
9. Szabad akarat és determinizmus.
10. Az erkölcsiség kritériumai.
11. Az erkölcsi törvény föltalálása a természetben.
12. Az erkölcsi ítélet és a lelkiismeret – lelkiismereti szabadság.

A képzés formája: előadások, a hallgatók interaktív részvételével.

Otthoni önálló munka: a kötelező és az ajánlott irodalom önálló tanulmányozása és feldolgozása; félévi dolgozat írása

Az ellenőrzés formája: zárthelyi dolgozat értékelése, szóbeli vizsga

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

Boda László: *Erkölcssteológia I-IV*, Budapest: SzIT 1997.

Nyíri Tamás: *Alapvető etika*, Budapest: SzIT 1995.

Ajánlott irodalom:

Haering, Bernard: *Krisztus törvénye*, Budapest 1999.

Az oktatás tárgyi szükségletei, ellátottsága: a tanár segédeszközei, írásvetítő.

ALAPVETŐ ETIKA II.

Oktató: Dr.Pajkó László

Az erkölcsi élet megalapozása; mi az erkölcssteológia?; az erkölcssteológia mint tudomány; az erkölcssteológia érvelési módszere; az erkölcssteológia szemléleti jellemzői korunkban. Az emberi élet célja az erkölcssteológia tükrében; az élet értelmetlenségének tapasztalata korunkban. Mit mond a kinyilatkoztatás az ember életének céljáról? Isteni hívás és emberi élethivatás; az ember istenképisége.

A tantárgy leírása:

1. Az erkölcsi cselekvés fogalma; az erkölcsi cselekvés tudatossága.
2. Az erkölcsi cselekvés szándékossága.
3. Az erkölcsi cselekvés természete.
4. Az erkölcsi cselekvés alanya és tárgya.
5. Az emberi szabadság értelmezése.
6. A szabad döntés és az üdvösség.
7. Az erkölcsi normák jelentősége.
8. Az ószövetségi törvénytől Krisztus törvényéig.
9. A lelkiismeret mint belső norma.
10. A lelkiismeret jellegetességei és jelentősége.
11. Erények és bűnök.
12. Az emberi bűn és annak következményei.
13. A Szentlélek szerepe az erkölcsi életben.
14. Az ember istenképisége.

A képzés formája: előadások, a hallgatók interaktív részvételével.

Otthoni önálló munka: a kötelező és az ajánlott irodalom önálló tanulmányozása és feldolgozása; félévi dolgozat írása

Az ellenőrzés formája: zárthelyi dolgozat értékelése, szóbeli vizsga

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

Boda László: *Erkölcssteológia I-IV*, Budapest: SzIT 1997.

Nyíri Tamás: *Alapvető etika*, Budapest: SzIT 1995.

Ajánlott irodalom:

Haering, Bernard: *Krisztus törvénye*, Budapest 1999.

Az oktatás tárgyi szükségletei, ellátottsága: a tanár segédeszközei, írásvetítő.

FILOZÓFIATÖRTÉNET I.

Oktató: Lovassy Attila

A tárgy célja: Bevezetni a hallgatókat a nyugati bölcselet történetébe a preszókratikusoktól a skolasztika alkonyáig. Az emberi létkérdésnek a természetes ész világosságánál történő válaszadási próbálkozásairól adunk áttekintést a középkor végéig. A kereszténység filozófiai alapját is részletesen tárgyaljuk a patrisztika korában, és a skolasztikában. Kiemelten hangsúlyos: a hallgató kritikus nézőpontjának kialakítása, illetve a keresztény világnézet szempontjai szerinti reflexió.

A tantárgy leírása:

A filozófia mibenléte, tárgya, ágai, transzcendentális reflexió
A görög bölcselet kezdete, a milétoszi iskola, Püthagorasz iskolája
Hérakleitosz és az eleaiak
Empedoklész, Démokritosz, Anaxagorasz, Diogenész, a szofisták
Szókratész
Platón
Arisztótelész
Szteptizmus, hellenizmus, epikureizmus, sztoicizmus, újplatonizmus
Patrisztikus bölcselet, Lyoni Szent Irenaeus
Aurelius Augustinus (Szent Ágoston)
Skolasztika, Canterbury Szent Anzelm, Aquinói Szent Tamás

Számonkérési módszer: írásbeli és szóbeli

A képzés formája: előadás, interaktív részvétellel

Kötelező irodalom:

Turay Alfréd, *Filozófiatörténeti Vázlatok*, Budapest, Szent István Társulat 1997. (I. fele.)

www.theol.u-szeged.hu/konyvtar/filozofia/alap.htm

Kiegészítések:

Vanyó László, *Az ókeresztény egyház irodalmi I-II.* Budapest, Jel kiadó, 1997-99, részletek.

Kiváltható:

Nyíri Tamás, *A filozófiai gondolkodás fejlődése*, Budapest, Szent István Társulat, 1973.

órai jegyzet

Ajánlott irodalom:

Rokay Zoltán, *Filozófiatörténet I. (ókor, középkor)*, Budapest, Szent István Társulat, 2002.

Turay Alfréd- Nyíri Tamás- Bolberitz Pál, *A filozófia*, Budapest, Szent István Társulat, 1980.

D. W. Hamlyn, *A nyugati filozófia története*, Budapest, Holnap Kiadó, 1998.

Steiger Kornél, *Filozófia tankönyv a középiskolák számára*, Budapest, Holnap Kiadó, 2007.

Arno Anzenbacher, *Bevezetés a filozófiába*, Budapest, 1993.

Forrásolvasás:

20 oldal eredeti szöveg egyéni feldolgozása az előadásban szereplő szerzők valamelyikétől (Pl. Platón, Az állam, Arisztótelész, Metafizika, Szent Ágoston, De Trinitate, Aquinói Szent Tamás Summa Theologiae stb.)

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

Oktató: Lovassy Attila

A tárgy célja:

A nyugati bölcsélet kérdésfeltevéseiről, és válaszadási kísérleteiről adunk rövid áttekintést a skolasztika alkonyától egészen a 20 századi gondolkodókig. Kiemelt szempont a hallgatók kritikus nézőpontjának kialakítása, illetve a keresztény világnézet szerinti reflexió.

Az előadás anyaga:

R. Bacon, Eckhart mester, Duns Scotus, W. Ockham
Giordano Bruno és a Galilei-per
N. Machiavelli és Morus Szent Tamás
R. Descartes
B. Spinoza, G. W. Leibniz
D. Hume
I. Newton világképe
I. Kant
G. W. Fr. Hegel, Marx
A darwini evolúciós modell
M. Heidegger
K. Rahner

Kötelező irodalom:

Turay Alfréd, *Filozófiatörténeti Vázlatok* (Descartestől-), Budapest, Szent István Társulat 1997.
www.theol.u-szeged.hu/konyvtar/filozofia/alap.htm

Kiegészítések:

Székely László, *Hit és természettudomány*, MTA Filozófiai Intézetében rendezett konferencián, 1999.

<http://www.vigilia.hu/1999/8/9908sze.html>

Kiváltható:

Nyíri Tamás, *A filozófiai gondolkodás fejlődése* (Ockham-), Budapest, Szent István Társulat, 1973.

Ajánlott irodalom:

Rokay Zoltán, *Filozófiatörténet I. (ókor, középkor)*, Budapest, Szent István Társulat, 2002.
Turay Alfréd- Nyíri Tamás- Bolberitz Pál, *A filozófia*, Budapest, Szent István Társulat, 1980.
D. W. Hamlyn, *A nyugati filozófia története*, Budapest, Holnap Kiadó, 1998.
Steiger Kornél, *Filozófia tankönyv a középiskolák számára*, Budapest, Holnap Kiadó, 2007.
Arno Anzenbacher, *Bevezetés a filozófiába*, Budapest, 1993.

Forrásolvasás:

kb. 20 oldal eredeti szöveg egyéni feldolgozása
(Pl. Heidegger, Rahner, Hume, Spinoza, Descartes stb.)

Vizsgázás módja: szóbeli vizsga, egy félévközi Zh-val

Tárgyi szükségletek: a tanár segédeszközei

BEVEZETÉS A PSZICHOLÓGIÁBA

Oktató: Hajnal Ágnes

A tantárgy célja: átfogó tájékoztatás a hallgatóknak a személyiség működéséről és fejlődéséről, valamint a legfontosabb pszichológiai iskolák személyiség-felfogásáról.

A tantárgy leírása:

1. Bevezetés a pszichológiába: a pszichológia helye a tudományok között. A pszichológia és a teológia kapcsolata. A pszichológia legfontosabb kérdései, tárgya, módszerei.
2. Személyiség. Fogalma, funkciója. Dimenziói. A személyiség egyedi és általános megközelítése. Öröklés, környezet. Temperamentum jellemzők, interakciók. A személyiség vizsgálatának lehetőségei.
- 3-4. A pszichoanalitikus pszichológiai iskola emberképe és személyiségképe, legfontosabb képviselői (Freud, Jung, Adler, Szondi). Ősén, én és felettes én. Tudattalan. Elhárító mechanizmusok. Motivációk (libidó, halálösztön).
5. Típustanok és vonáselméleti megközelítések (Galenus, Hippokratesz, Kretschmer). Vonáselméletek: Eysenck (interverzió-extroverzió). „Big-five”.
6. A viselkedés-lélektan és a kognitív pszichológia személyiségképe és legfontosabb fogalmai.
7. Humanisztikus pszichológia és az egzisztenciális valamint a transzperszonális pszichológia személyiségkonceptiója (Allport, Royers, Mayer, Frankl, Wilber).
8. Az érett személyiség (Allport, Csikszentmihályi, Satir).
9. A személyiség szerkezete. Az „én” funkciója, összetétele (Énkép, önértékelés). Megismerő és megismert én. Énfejlődés. Én és a lélek kapcsolata.
10. A pszichológiai születés. Társkapcsolatelméleti megközelítés (Mahler, Winnicott).
11. Kötődés és szeparáció. Kötődésemélet (Bowlby). Kötődési stílusok, kötődési „tárgyak”. A kötődést meghatározó tényezők.
12. Identitás és identitásfejlődés. Erikson fejlődési szakaszai. Identitásállapotok (Marcia).
13. Identitás összetevők (személyes, szociális, morális, vallásos, nemi). Az identitás pillérei (Pearl). A nemi identitás fejlődése.
14. Önismeret, énkép, önértékelés. Fogalma, összetevői, fejlődésének folyamata, a fejlődést meghatározó tényezők.
15. A személyiség működése. Kompetenciák (kognitív, személyes, szociális). Összefogás.

A képzés formája: előadások.

Otthoni önálló munka: a kötelező és az ajánlott irodalom önálló tanulmányozása és feldolgozása.

Az ellenőrzés formája: szóbeli vizsga

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

ATKINSON, R.: *Pszichológia*. Osiris, Budapest, 2000.

Bernáth Gy. – Révész Gy.: *A pszichológia alapjai*. Tetra, Budapest, 2000.

Oláh A. – Bugán A.: *Fejezetek a pszichológia alapterületeiből*. Eötvös Kiadó, Budapest, 2001.

G. W. ALLPORT: *A személyiség alakulása*. Kairosz kiadó, 1997.

Ajánlott irodalom:

Vajda Zsuzsanna: *Lélektankönyv*. Műszaki Kiadó, Budapest, 2001.

Vajda Zsuzsanna: *A pszichoanalízis budapesti iskolája és a nevelés*. Sík Kiadó, Budapest, 1995.

ADLER, Alfred: *Emberismeret, Gyakorlati individuálpszichológia*. Göncöl Kiadó, Budapest, 1994.

Az oktatás tárgyi szükségletei, ellátottsága: a tanár segédeszközei, írásvetítő, videó.

FEJLŐDÉSLELEKTAN ÉS PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA

Oktató: Hajnal Ágnes

A tárgy célja, hogy a leendő pedagógusok számára egységes szerkezetbe foglaltan megtanítsa a hivatásuk gyakorlásához szükséges legfontosabb pedagógiai pszichológiai alapismereteket, és bevezesse őket a pedagógiai pszichológia további, önálló tanulmányozásába.

A tantárgy leírása.

1. Mi a pedagógiai pszichológia?
2. A személyiségfejlesztés pszichológiája. Nevezetes személyiségelméletek
3. Személyiségelméleti problémák a pedagógiai pszichológiában
4. A személyiségfejlődés alapkérdései. Az öröklődés szabályai és hibái
5. A személyiség kialakulása: A pszichikus fejlődés szakaszai. A kamaszkor.
6. A tanulók intellektuális jellemzői
7. A tanulók érzelmi és erkölcsi sajátosságai, magatartászavarok, pszichikus rendellenességek
8. A tanári pálya pszichológiai sajátosságai
9. A tanár kapcsolata a tanulókkal és a szülői házzal
10. Tanuláselméletek
11. A tanulási folyamat (A hatékony tanulás módszerei, a tanuláskultúra történeti és tartalmi változásai, tanulás „az információs társadalomban”)
12. Ismeretstruktúrák
13. A gondolkodás fejlesztése
14. Pedagógiai szociálpszichológia: az egyén a társadalomban, kommunikáció és metakommunikáció
15. Pedagógiai szociálpszichológia: a társas szerkezet vizsgálata, szociálpszichológiai vizsgálati módszerek

A képzés formája: előadások, a hallgatók interaktív részvételével.

Otthoni önálló munka: a kötelező és az ajánlott irodalom önálló tanulmányozása és feldolgozása; félévi dolgozat írása

Az ellenőrzés formája: zárthelyi dolgozat értékelése, szóbeli vizsga

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

Cole, M. et al: *Fejlődépszichológia*, Budapest 1998.

Horváth György: *Pedagógiai pszichológia*. Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém 1998.

Ajánlott irodalom:

Atkinson: *Pszichológia*, Budapest: Osiris 2000.

Mérei-Binét: *Gyermeklélektan*, Budapest: Medicina 1999.

Oláh A. – Bugán A.: *Fejezetek a pszichológia alapterületeiből*. Eötvös Kiadó, Budapest, 2001.

Az oktatás tárgyi szükségletei, ellátottsága: a tanár segédeszközei, írásvetítő.

PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA

Oktató: Bodnár Gabriella

Oktatási cél: A tárgy célja, hogy a leendő pedagógusok számára egységes szerkezetbe foglaltan megtanítsa a hivatásuk gyakorlásához szükséges legfontosabb pedagógiai pszichológiai alapismereteket, és bevezesse őket a pedagógiai pszichológia további, önálló tanulmányozásába.

A tantárgy leírása:

1. Mi a pedagógiai pszichológia?
2. A személyiségfejlesztés pszichológiája. Nevezetes személyiségelméletek.
3. Személyiségelméleti problémák a pedagógiai pszichológiában.
4. A személyiségfejlődés alapkérdései. Az öröklődés szabályai és hibái.
5. A személyiség kialakulása: A pszichikus fejlődés szakaszai. A kamaszkor.
6. A tanulók intellektuális jellemzői.
7. A tanulók érzelmi és erkölcsi sajátosságai, magatartászavarok, pszichikus rendellenességek.
8. A tanári pálya pszichológiai sajátosságai.
9. A tanár kapcsolata a tanulókkal és a szülői házzal.
10. Tanuláselméletek.
11. A tanulási folyamat (A hatékony tanulás módszerei, a tanuláskultúra történeti és tartalmi változásai, tanulás „az információs társadalomban”).
12. Ismeretstruktúrák.
13. A gondolkodás fejlesztése.
14. Pedagógiai szociálpszichológia: az egyén a társadalomban, kommunikáció és metakommunikáció.
15. Pedagógiai szociálpszichológia: a társas szerkezet vizsgálata, szociálpszichológiai vizsgálati módszerek.

A képzés formája: előadások.

Otthoni önálló munka: a kötelező és az ajánlott irodalom önálló tanulmányozása és feldolgozása.

Az ellenőrzés formája: szóbeli vizsga

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

Horváth György: Pedagógiai pszichológia. Veszprémi Egyetemi Kiadó, Veszprém 1998.

Ajánlott irodalom:

Atkinson: *Pszichológia*, Budapest 1998.

Mérei-Binét: *Gyermeklélektan*, Budapest 1994.

Az oktatás tárgyi szükségletei, ellátottsága: a tanár segédeszközei, írásvetítő, videó.

LATIN NYELVI.

Oktató: Schäffer György

A latin nyelv kiejtésének szabályai. A latin nyelvtani kategóriák. Az öt declinatio. Az i-tövűség szabályai. Az ige szótári alakja, a hozzá kapcsolódó példaigékkel. Igetövek és személyragok. Az igeidők közül: indicativus praesens imperfectum activi és passivi, indicativus praeteritum imperfectum activi és passivi, indicativus futurum imperfectum activi és passivi, indicativus praesens perfectum activi. A latin mondat alapvető elemei, az esetek szerepe a mondatban.

A fenti nyelvtani jelenségek begyakorlására a *Vulgata*-ból és (esetlegesen) klasszikus szerzőktől vett példamondatok szolgálnak.

Irodalom:

NAGY Ferenc, KOVÁTS Gyula, PÉTER Gyula: *Latin nyelvtan a középiskolák számára.* Tankönyvkiadó Bp. (bármely kiadás)

M. NAGY Ilona, TEGYEI Imre: *Latin nyelvtan a középiskolák számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. (bármely kiadás)

GYÖRKÖSY Alajos (szerk): *Latin-magyar szótár.* Budapest, 1970 és ez utáni lenyomatok.

LATIN NYELV II.

Oktató: Schäffer György

A félév anyagát szövegtani szempontból a Szentmise liturgiájának állandó részei alkotják, melynek nyelvtani és szóanyagát kell a hallgatóknak elsősorban elsajátítaniuk.

Alaktan: A coni. praes. impf. act. és pass., valamint az általa kifejezett beszédzándékok; a deponens (semideponens) igék; a birtokos, mutató és vonatkozó névmás; a vocativus; az infinitivus imperfectus activi és passivi; az adverbium képzése és sajátos alakjai; az imperativus activi és passivi; fio és facio; vonzatos igék és melléknevek; a szenvedő szerkesztés; a participium imperfectum activi és perfectum passivi, szerepük; a coniunctivus praeteritum imperfectum activi és passivi; a melléknév és adverbium és fokozása;

Esettan: az **ablativus** sociativus, modi, loci, originis, temporis, rei efficienti és auctoris, separationis, instrumenti, copiae és inopiae; a **genitivus** obiectivus, qualitatis, memoriae, explicativus, a **dativus** commodi és incommodi, possessivus; az **accusativus** exclamationis.

A fenti felsorolást kiegészítik mondattani alapok: accusativus cum infinitivo és ablativus absolutus szerkezet; mellékmondati kötőszók felismerése.

Megtanulandó mindezekén túlmenően a feldolgozott szöveg teljes szóanyaga, illetőleg kötelező és szabadon választható memoriter.

ÓKERESZTÉNY IRODALOMTÖRTÉNET I.

Oktató: Boros István

A tantárgy célja az ókori keresztény irodalom megismertetése a hallgatókkal. A tantárgy az első öt század fontosabb egyházi íróinak életét, munkásságát, gondolkodását mutatja be, megismerteti az egyes korok fő szellemi áramlataival, meghatározó személyiségeivel, műveikkel, tanításuk lényeges elemeivel, hatásukkal. Alapvető információkkal szolgál a korabeli zsinatokról is.

A tantárgy leírása:

1. A patrisztika fogalma, tárgya, korszakai.
2. Apostoli atyák.
3. Apostoli atyák.
4. Apokrif irodalom.
5. Apokrif irodalom.
6. A hagiográfia kezdetei.
7. A 2. századi görög apologéták.
8. 2. századi eretnekségek.
9. A hereziológia kezdetei.
10. Az alexandriai iskola.
11. Az alexandriai iskola, Órigenész.
12. A latin irodalom kezdetei.
13. Cyprianus, Novatianus, Lactantius.
14. Az arianizmus előzményei.
15. Az arianizmus és Nagy Szent Athanáz

A képzés formája: Előadások a hallgatók interaktív részvételével

Otthoni önálló munka: a megadott ajánlott irodalom tanulmányozása és elsajátítása

Az ellenőrzés formája: szóbeli számonkérés

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

J. Pavic- T. Z. Tensek: *Patrológia*, Szeged: Agapé 1997.

Ajánlott irodalom:

Vanyó L.: *Ókeresztény írók sorozat 1-17. k.* Budapest 1980-2004.

Az oktatás tárgyi szükségletei: a tanár segédeszközei, könyvek, multimédiás eszközök

ÓKERESZTÉNY IRODALOMTÖRTÉNET II.

Oktató: Boros István

Előfeltétel: teljesített vizsga az Ókeresztény irodalomtörténet I.-ből.

Tematika:

1. Egyiptomi szerzetes írók.
2. Palesztínai írók.
- 3 Euszebiosz.
4. Jeruzsálemi Kürillosz és Szalamiszi Epiphanosz.
7. Nagy Szent Baszileiosz.
8. Nysszai Szent Gergely.
9. Nazianzi Szent Gergely.
10. Az antiókhiai teológusok.
11. A nesztoriánizmus és Alexandriai Kürillosz.
12. Aranyszájú Szent János, Küroszi Theodorétosz.
13. Szent Ambrus, Rufinus és Jeromos.
14. Szent Ágoston.
- 15: Összefoglalás és áttekintés.

Az ellenőrzés formája és követelménye:

Szóbeli számonkérés.

A tankönyv vonatkozó fejezeteinek és az előadás anyagának elsajátítása, valamint a kötelező irodalom referátum szintű visszaadás.

Tankönyv: Vanyó László: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Budapest: Szent István Társulat, 1988. Lásd újabb kiadásait a Jel Kiadónál.

Kötelező irodalom:

Jeromos: *Eustochiumhoz a szüzességről*, in: Szent Jeromos, „*Nehéz az emberi léleknek nem szeretni*”, ford. Adamik Tamás, Budapest: Helikon 1991. (Harmonia Mundi)1-41.

Jeromos: *Szent Pálnak, az első remetének az élete*, in: Szent Jeromos, „*Nehéz az emberi léleknek nem szeretni*”, ford. Adamik Tamás, Budapest: Helikon 1991. (Harmonia Mundi) 42-51

Nagy Szent Baszileiosz: *Homília arról, hogy „Ügyelj magadra!”*. Ókeresztény írók, 6. köt., szerk. Vanyó László, Budapest: Szent István Társulat, 1983. 179-208. o.

Nüszzai Szent Gergely: *Mózes élete*, i.m. 645-738. o.

Nüszzai Szent Gergely: *Nagy kateketikus beszéd* (uo. 503-572.)

Nüszzai Szent Gergely: *A lélekről és feltámadásról* (uo. 573-644.)

Augustinus: *A boldog életről*, in: Óker. írók, 11. 102-129.

Augustinus: *A szabad akaratról*, in: Óker. írók, 11. 317-440.

Augustinus: *Vallomásai*, ford. Balogh József, Budapest: Parthenon 1943. 2 köt. Vagy:

Vallomások, ford. Városi István, Budapest: Gondolat 1987.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM I.

(Ókor)

Oktató: Terplán Zoltán

Félévi követelmények: A félév aláírásának feltétele a rendszeres óralátogatás. A tantárgy kollokviummal zárul, amelynek tételei a kötelező szakirodalom és az előadások anyagából áll össze.

Kötelező szakirodalom: Gárdonyi Máté: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe.*
21 – 97.
Budapest, 2006.

Ajánlott szakirodalom: Wolfgang Beinert: *A Kereszténység. A Szabadság lélegzete.*
14 – 84.
Budapest, 2005.

August Franzen: *Kis egyháztörténet.* 15 – 119.
Szeged, 1998.

A félév tematikája:

I. Az Egyháztörténelem témája, fogalma

1. Az egyháztörténet fogalma, módszere, kronológiai beosztása.
2. A tantárgy anyagának, a feldolgozás módszerének áttekintése.

II. Az őskeresztény Egyház

1. Jézus Krisztus és a Jeruzsálemi ősegyház, Szent Pál és az apostolok kora.
2. A keresztények és a zsidóság.
3. A II. század hitvitái és hitvédelme.
4. A Római Birodalom és a kereszténység kapcsolata, az első keresztényüldözések Decius császár koráig (Kr.u. 251).
5. A keresztényüldözések Diocletianus korában.
6. Constantinus császár Milánói ediktuma (Kr.u. 313), A keresztény egyház terjedése a Római Birodalomban.
7. A 325. évi Niceai Zsinat és határozatai.

III. A 4 – 6. századi kereszténység

1. A kereszténység terjedése a Római Birodalom nyugati területein.
2. A keresztény teológia csúcspontja: Szent Ágoston élete és kora.
3. A korai szerzetesség története a III – V. században.
4. A Pápaság története a II-VI. században.
5. I. Nagy Szent Gergely pápasága.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM II.
(Középkor)

Oktató: Terplán Zoltán

A félév követelményei: A félév aláírásának feltétele: a gyakorlatokon való 50%-os részvétel. A tantárgy kollokviummal zárul, amelynek tételei a kötelező szakirodalom és az előadások anyagából áll össze.

Kötelező szakirodalom: Gárdonyi Máté: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe.* Budapest, 2006

Török József – Legeza László: *A Magyar Egyház évezrede.* Budapest, 2000. 98 – 149.o.

Ajánlott szakirodalom: August Franzen: *Kis egyháztörténet.* Szeged, 1998.

Wolfgang Beinert: *A Kereszténység. A Szabadság lélegzete.* Budapest, 2005

A félév tematikája

I. A Katolikus Egyház története 604 és 768 között

- A keresztény egyház missziós tevékenysége a népvándorlás korában
- A Pápaság története a VII – VIII. században

II. A Katolikus Egyház története 768 és 1073 között

- A keresztény egyház Nagy Károly korában (768-814)
- A IX – X. század Pápaságának története
- A középkori keresztény Magyar Királyság kialakulása

III. A Katolikus Egyház története 1073 és 1303 között

- VII. Gergely pápa és IV. Henrik császár egyházi és politikai küzdelmei
- A kereszties hadjáratok (1095 – 1291)
- A keresztény egyház az Árpád-korban

IV. A Katolikus Egyház története 1303 és 1517 között

- A Pápaság „Avignon-i fogsága (1303 – 1378)
- A „Nagy Nyugati Egyházszakadás” és a Konstanzi Zsinat (1378 – 1418)
- A reneszánsz Pápaság és reformok kérdései a 1517 – ig
- A Magyar Katolikus Egyház története 1301 és 1526 között

EGYHÁZTÖRTÉNELEM III.

(Újkor, 1517 – 1789)

Oktató: Terplán Zoltán

A félév követelményei: A félév aláírásának feltétele a rendszeres óralátogatás. A tantárgy kollekviummal zárul, amelynek tételei a kötelező szakirodalom és az előadások anyagából áll össze.

Kötelező szakirodalom: Gárdonyi Máté: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe.*
Budapest, 2006. 173 – 267.

Török József – Legeza László: *A Magyar Egyház évezrede.*
Budapest, 2000. 98 – 131.

Ajánlott szakirodalom: August Franzen: *Kis egyháztörténet.*
Szeged, 1998.

Wolfgang Beinert: *A Kereszténység. A Szabadság lélegzete.*
Budapest, 2005.

A félév tematikája:

I. A reformáció kora

1. A reneszánsz Pápaság.
2. Luther Márton élete és kora.
3. Kálvin János élete és kora.
4. A Svájci reformáció.
5. Az Anglikán reformáció.
6. A reformáció Magyarországon.
7. A Trentói Zsinat és határozatai (1545 – 1563).

II. A katolikus megújulás kora

1. Loyolai Szent Ignác és kora
2. Jezsuita missziók a 16 – 18. században.
3. A harmincéves háború (1618 – 1648).
4. A gallikán egyház.
5. A kereszténység a 18. századi Nyugat-Európában.
6. A reformáció Magyarországon a 16 – 17. században.
7. Pázmány Péter élete és kora.
8. A magyar egyház helyzete a 18. században.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM IV.

(Legújabb kor, 1789-1990)

Oktató: Terplán Zoltán

A félév követelményei: A félév aláírásának feltétele: a gyakorlatokon való 50%-os részvétel. A tantárgy kollokviummal zárul, amelynek tételei a kötelező szakirodalom és az előadások anyagából áll össze.

Kötelező szakirodalom: Gárdonyi Máté: *Bevezetés a Katolikus Egyház történetébe.*
Budapest, 2006
Török József – Legeza László: *A Magyar Egyház évezrede.*
Budapest, 2000. 98 – 149.o.

Ajánlott szakirodalom: August Franzen: *Kis egyháztörténet.*
Szeged, 1998. 253 – 418.o.
Wolfgang Beinert: *A Kereszténység. A Szabadság lélegzete.*
Budapest, 2005

A félév tematikája

I. A Katolikus Egyház története 1789 és 1870 között.

- A francia forradalom és hatása
- A liberalizmus terjedése Európában
- A Katolikus Egyház missziós tevékenysége a 19. században
- Az I. Vatikáni Zsinat történet
- A Magyar Egyház 1790 és 1867 között

II. A Katolikus Egyház története 1870 és 1914 között.

- XIII. Leó pápasága, a szociális kérdések megjelenése az Egyházban
- A Pápaság és az európai hatalmak viszonya
- A Magyar Egyház a Millennium idején

III. A Katolikus Egyház története 1914 és 1945 között.

- A bolsevizmus egyházellenessége és hatása
- A Pápaság viszonya a kommunizmushoz és a nácizmushoz
- A Magyar Egyház a két vh. közötti időszakban

III. A Katolikus Egyház története 1945 és 1990 között.

- A Katolikus Egyház XII. Pius pápasága idején
- A Katolikus Egyház megújulása: a II. Vatikáni Zsinat (1962-1965)
- A Pápaság és az „ostpolitik”
- A Magyar Egyház Mindszenty érsek idején
- A Magyar Egyház és a kommunista diktatúra
- A Magyar Egyház 1990 után

ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

ÓSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II.

Oktató: Schlenk Ferenc

A tantárgy célja: Miután a hallgatók megismerkedtek az Ószövetség keletkezés és hagyománytörténetével, valamint betekintést kaptak a Pentateuchus könyveinek felépítésébe és teológiai mondanivalójába, a kurzus során megismerkedhetnek a prófétizmussal és a különböző prófétai könyvek tanításával és fontosságával. Ezenfelül bevezetést kapnak a zsidó költészet remekműveibe: zsoltárok, valamint általános ismereteket szerezhetnek az ószövetségi bölcsességi irodalom könyveiről és azok teológiai mondanivalójáról.

A tantárgy leírása:

1. A korábbi próféták: a Deuteronomisztikus Történeti Mű, Józsué, Bírák, 1-2 Sámuel, 1-2 Királyok (keletkezés, felépítés, tartalom).
2. A későbbi próféták: prófétizmus Izraelben, a prófétai igehirdetés és irodalmi formái.
3. Próféták a VIII. szd.-ban Izraelben: Ámosz és Ozeás (a próféta személye, a könyv tartalma, felosztása, tanítása).
4. Próféták a VIII. szd.-ban Júdában: Első-Izajás (1-39) (a próféta személye, kortörténeti háttér, a könyv tartalma, felosztása, tanítása).
5. Próféták a VII. szd.-ban Júdában: Szofoniás, Jeremiás (a próféta személye, a könyv tartalma, felosztása, tanítása).
6. A fogság korának prófétái: Ezekiel, Deutero-Izajás (a próféta személye, a könyv tartalma, felosztása, tanítása).
7. Fogság utáni prófétizmus: Zakariás, Trito-Izajás, Jónás (a próféta személye, a könyv tartalma, felosztása, tanítása).
8. Az Írások: A Zsoltárok könyve (név, számozás, keletkezés és felosztás, műfajok, tanítás); Jób könyve (a könyv tartalma, felosztása, tanítása);
9. Énekek Éneke (a könyv tartalma, felosztása, tanítása); Dániel könyve (a könyv tartalma, felosztása, tanítása).
10. Deuterokanonikus irodalom az Ószövetségben: szemelvények (Judit könyve, Bölcsesség könyve, 1-2 Makkabeusok, Tóbiás könyve).

Félévelismerési követelmények: aktív részvétel az órákon

Előfeltételek: Ószövetségi Bevezetés I.

Számonkérési módszer: kollokvium

Kötelező irodalom:

AZ OKTATÓ ÓRAI ELŐADÁSAI

PROF. DR. PESTHY, MONIKA, *Bevezetés az Ószövetségbe* (főiskolai jegyzet)

DR. RÓZSA, HUBA, *Az Ószövetség keletkezése I-II*, Budapest 1996.

A II. Vatikáni Zsinat „*Dei Verbum*” c. dogmatikai konstitúciója a kinyilatkoztatásról

Ajánlott irodalom:

GYÜRKI, L.: *A Biblia földje*, Budapest 1998.

JAGERSMA, H.: *Izrael története az ószövetségi korban*, Budapest 1991.

ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS I.

Oktató: Dr. Jelenits István

A tantárgy célja: Megismertetni a hallgatókkal az Újszövetség keletkezés - és irodalomtörténetét és ezáltal megalapozni későbbi biblikus teológiai és exegetikai tanulmányaikat. A kor- és eszmetörténet által közelebb hozni mai világunkhoz az Újszövetség kétezer éves valóságát. A hallgató ismerje az Újszövetség világát, a kor és eszmetörténetét. Legyen tájékozott a különböző könyvek keletkezése terén. Legyen tisztában az egyes könyvek szerkezetével, tanításával és műfaji sajátosságaival! Ismerje Jézus tanítását, emberi alakját és a tanítványok Hozzá való viszonyát és Belé vetett hitét.

A tantárgy leírása:

1. Az újszövetségi introdukció mibenléte
2. Kereszténység az Újszövetségben (új szövetség az “elavult”, érvényét veszett Szövetség helyett?)
3. Az Újszövetség könyveinek elnevezése, száma és felosztása
4. Az Újszövetség görög szövege, apokrifek, az újszövetségi kánon
5. A zsidóság története az intertestamentális és az újszövetségi korban, Jézus élete (időpont és környezet), Jézus tanítása, az emberek válasza
6. A szinoptikus kérdés
7. A szinoptikusok: Máté, Márk, Lukács evangéliuma és az Apostolok Cselekedetei
8. A jánoszi korpusz (evangélium, Jelenések könyve, János apostol levelei)

Kötelező irodalom:

KOCSIS, I.: *Bevezetés az Újszövetségbe*, főiskolai jegyzet (hamarosan letölthető lesz a honlapról).

Ajánlott irodalom:

TARJÁNYI, B.: *Újszövetségi Alapismeretek II, Jézus örömhíre*, Budapest 1992.

FARKASFALVY, D.: *Bevezetés az újszövetségi Szentírás könyveihez*, Budapest 1994.

ÚJSZÖVETSÉGI BEVEZETÉS II.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

ÓSZÖVETSÉGI BIBLIKUS TEOLÓGIA I.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

ÓSZÖVETSÉGI BIBLIKUS TEOLÓGIA II.

Oktató: Dr. Jelenits István

A tantárgy célja: Miután a hallgatók megismerkedtek a biblikus teológia alapvetéseivel, módszertanával, az Ószövetség teremtés teológiájával, az Isten népe fogalom kialakulásával és jelentőségével, a bűn és bűnösség fogalmával és teológiájával, valamint a Szövetség könyve és a deuterónómium vallási tanúságtételével, lehetőségük nyílik betekinteni a prófétizmus teológiájába (Jahvéról szóló tanítás, az Ő akaratának kinyilatkoztatása); az ószövetségi üdvösségközvetítés és eszkatológia bibliai hagyományába; a Messiás, a Jahve szenvedő szolgája, valamint az Emberfia hagyományokba. A kurzus röviden foglalkozik Izrael bölcsességtanának tanúságtételével.

A tantárgy leírása:

1. A próféták tanúságtétele: a próféta fogalma, az izraeli prófétaság története.
2. A Jahvéról szóló tanítás (a választott nép szabadítója, Jahve atyasága; Jahve a nyáj pásztora, Jahve királysága; a próféták szolgálata a társadalmi igazságszolgáltatás terén.
3. Üdvösség a bibliai hagyományban, a végidőbeli isteni uralom képviselője: Dávid-fia királyi Messiás, JHWH szenvedő szolgája és az Emberfia hagyomány.
4. Eszkatológia az Ószövetségben: eszkatológia a prófétai szövegek tükrében, eszkatológikus terminológia.
5. Messianizmus: terminológia, királyszövegek az Ószövetségben. A királyság teológiai legitimációja.
6. Ebed-Jahve dalok: általános jellemzés, a szolga terminológia, a dalok értelmezési lehetőségei, a behelyettesítő szenvedés értelme és jelentősége.
7. Az Emberfia hagyomány: etimológia, Isten királyi uralmának eljövetele, Emberfia az Újszövetségi biblikus hagyományban.
8. Izrael bölcsességtanának tanúságtétele: Istentan a Példabeszédek könyvében, Isten hatalmának elismerése a Jób könyvében, gondviselés a Prédikátor könyvében;

Félévelismerési követelmények: óralátogatás a KTVSZ vonatkozó szabályzata alapján.

Előfeltételek: Ószövetségi Biblikus Teológia 1

Számonkérési módszer: kollokvium

Kötelező irodalom:

AZ OKTATÓ ÓRAI ELŐADÁSAI

SCHMATOVICH, J., *Az Ószövetség üzenete*, Pannonhalma 1997. 123-166; 174-214.

RÓZSA, H., *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*, Budapest 2001. 17-62; 195-204; 216-227; 290-297; 341-345.

Ajánlott irodalom:

VON RAD, G., *Az Ószövetség teológiája I-II*, Budapest 2001.

WOLFF, H., W., *Az Ószövetség antropológiája*, Budapest 2001.

SCHREINER, J., *Az Ószövetség teológiája*, Budapest 1998.

ÚJSZÖVETSÉGI BIBLIKUS TEOLÓGIA I.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

ÚJSZÖVETSÉGI BIBLIKUS TEOLÓGIA II.

Oktató: Dr. Jelenits István

A tantárgy célja: Miután a hallgatók megismerkedtek az szinoptikus evangéliumok főbb teológiai vonulataival és speciális biblikus-teológiai témáival; lehetőségük nyílik a Corpus Paulinum fontosabb teológiai mondanivalóival. Többek között a páli evangéliummal, a Szentháromság szerepével, a hit általi megigazulás tanával, valamint a páli pneumatológiával. A Zsidó levélben szereplő teológiai mondanivalókkal.

A tantárgy leírása:

1. A megigazulás Pálnál: A Gal 2,15-21 teológiai mondanivalója: megigazulás, törvény cselekedetei, sola fide és a jogi beszámítás hasonlata.
2. A páli megváltástan a Rómaiakhoz írt levélben: a Róm 3,25 magyarázata, Jézus halála mint engesztelő áldozat,
3. Az áteredő bűn: A Róm 5,21-21 teológiai mondanivalója, Krisztus művének egyetemes hatása.
4. A Test, fej és teljesség a fogságból írt levelekben: Pál egyházképe és egyháztana
5. A karizmák Szent Pál leveleiben: az 1Kor 12-14 teológiai mondanivalója; lelki dolgok, Pál érvelése
6. A Szentlélek Szent Pál tanításában: a Szentlélek és a megigazulás, Szentlélek és újszövetség; Krisztus és a Szentlélek; a Szentlélek az egyház és az egyes keresztények életében..
7. A Zsidó levél teológiai mondanivalója: beszéd Krisztus papságáról, Új sátor és új áldozat az Örök lélek által.

Félévelismerési követelmények: aktív részvétel az órákon .

Előfeltételek: újszövetségi Biblikus Teológia 1

Számonkérési módszer: kollokvium

Kötelező irodalom:

Az oktató órai előadásai

Székely, J., Az Újszövetség teológiája, Budapest 2004.

Kocsis, I., „Isten elküldte fiának lelkét”, A Szentlélek Szent Pál tanításában, Budapest 2004.

Ajánlott irodalom:

R. E., Brown-F.A., Fitzmyer-r.e. Murphy, The New Jerome biblical Commentary, gond. Dr. Thorday-Boros, Jeromos Bibliakommentár III, Budapest 2002.

Farkasfalvy, D. A Római levél, Eisenstadt 1993.

BEVEZETÉS AZ EGYHÁZ ÉLETÉBE I. (Plébániai gyakorlat)

Oktató: Dr. Varga Lajos

Ideje: I. félév

Időtartama: (8 óra elmélet után) 20 óra (Esti tagozat: 8 óra)

Színterei: 10 óra falusi plébánián – 10 óra városi plébánián

Cél:

A hallgató az elméleti oktatás keretében ismerje meg a II. vatikáni zsinat felfogását az Egyházzól, a részegyházakról és a plébániáról. Ismerje meg a plébániai különböző típusait, azok szervezeti felépítését. Mivel a hitélet kialakulása függ attól felvevő közegtől, ahol a lelkipásztorkodás folyik, ezért a hallgató ismerjen meg városi és falusi plébániákat egyaránt.

Tartalom és feladatok:

Részvétel a hospitálásokon, itt megfigyelésre a plébániai közösségek életének, a tevékenységi területeknek, a szervezeti felépítésnek, az ott dolgozók feladatainak, és ezekről feljegyzések készítése. A hallgató rögzítse különbségeket és a hasonlóságokat.

Megfigyelendő területek:

- a plébánia típusa
- a működő plébániai csoportok (egyesületek) felépítése, feladatai
- a képviselőtestületek működése
- lelki programok: lelkigyakorlatok, zárándoklatok, hittantáborok, lelki napok, ájtatosságok
- közösségi, kulturális programok: előadások, bálók, hangversenyek, családi napok
- karitatív tevékenység
- közös munkaalkalmak (templomtakarítás, kertgondozás, épületek felújítása stb.)
- egyéb tevékenységek: valamilyen intézmény fenntartása (alapítványok, óvoda, iskola, öregek otthona, temető, úrnatemető)
- a hivatali adminisztráció (anyagi javak adminisztrációja is)
- kommunikáció: újság, honlap, hírlevél, faliújság
- nehézségek, problémás területek

Kötelező irodalom: Lumen gentium (A II. vatikáni zsinat tanítása), Budapest 1986.

Ajánlott irodalom: A II. vatikáni zsinat tanítása, Budapest, 1994.

Ratzinger: A mustármag reménye. Eisenstadt, 1979.

Szabályzat a Magyar Katolikus Egyház temetőiről, temetési tevékenységéről és a katolikus egyházi szertartás szerinti temetkezéséről. Bp. 2001.

Követelmény:

A hallgató lássa át a szervezeti felépítést, a tevékenységi köröket, és legyen tisztában plébániai feladatokkal. A látogatásokon szerzett tudása alapján töltsse ki a megadott kérdőívet.

A félév elfogadásának feltétele, hogy a hallgató a foglalkozásoknak legalább az ötven százalékán vegyen részt.

Kredit érték: 2

Az oktatás tárgyi szükségletei: a tanár segédeszközei, könyvek, multimédiás eszközök.

BEVEZETÉS AZ EGYHÁZ ÉLETÉBE II.

(A megszentelt élet intézményei hivatalos és magántársulások, lelkiségi mozgalmak)

Oktató: Dr. Varga Lajos

Ideje: II. félév

Időtartama: (8 óra elmélet után) 20 óra gyakorlat (Esti tagozat: 8 óra)

Színterei: a megszentelt élet vagy a lelkiségi mozgalom működési területe

Cél:

A hallgató minél teljesebben ismerje meg a Magyarországon működő megszentelt élet intézményeit (szerzetesrendek, világi intézmények, apostoli élet társasága) és azok tevékenységét. Ismerje meg a hivatalos és magántársulásokat. Szerezzen minél nagyobb tájékozottságot azokról a lelkiségi mozgalmakról, melyek hazánkban is jelen vannak. Képes legyen arra, hogy a megszentelt élet egy intézményébe vagy egy-egy társulásba, lelkiségi mozgalomba irányítsa azokat, akik a Katolikus Egyházon belül elkötelezett közösségi életet akarnak élni.

A megszentelt élet intézményei:

- a megszentelt élet intézményeinek fogalma
- a hivatalos és magántársulások fogalma
- bencések; ciszterciek; premonstreiek; a ferences család tagjai; lazaristák; piaristák; betegápoló rendek (irgalmasságok stb.); verbiták; Miasszonyunkról nevezett iskolanővérek; Vincés nővérek; A Szeretet Misszionáriusai

Lelkiségi mozgalmak, társulások:

-Bárka; Háló; karizmatikus (szentlelkes) mozgalmak; Hit és Fény; Fokoláre mozgalom; Kolping; Regnum Marianum; Családmozgalmak (Schönstadt, Mécs stb); Máltai Szeretetszolgálat; Szent Jeromos Bibliatársulat

Ajánlott irodalom:

Puskely Mária: Szerzetesek. A megszentelt élet 99 intézménye. Bp. 1999.

Vinie, Jan: A közösség a megbocsátás és az ünnep helye. Bp. 1995.

A család, ajándék és hivatás, az emberiség reménye. Témák a Család Új Evanglizációjára részére.[Bp.] 1997.

Ajánlott megismerkedni az egyes szerzetesrendek vagy egyéb közösségek kiadányaival: Tanítvány, Távlatok, Világposta (A verbita missziós szerzetesek lapja), Kármel stb.

Máltai Hírek (A Magyar Máltai Szeretetszolgálat lapja), Jeromos Füzetek (Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat)

Követelmény:

A hallgató tudja megkülönböztetni egymástól a megszentelt élet intézményeit és az egyházban létező többi közösségi formát. Tájékoztatót tudjon adni arról, hogy kit hová lehet irányítani, ha közösségi életet akar élni.

Az intézet által és önállóan szervezett látogatásokon részt venni, ott a megadott szempontok szerint megfigyelési naplót írni. Egy kiválasztott szerzetesrend (megszentelt élet intézménye) vagy mozgalom feldolgozása szemináriumi dolgozat keretében.

A félév elfogadásának feltétele, hogy a hallgató a foglalkozásoknak legalább az ötven százalékán vegyen részt.

BEVEZETÉS AZ EGYHÁZ ÉLETÉBE III.

(Ifjúsági pasztorációs gyakorlat)

Oktató: Dr. Varga Lajos

Ideje: III. félév

Időtartama: (8 óra elmélet után) 20 óra (Esti tagozat: 8 óra)

Cél:

A hallgató alaposan ismerkedjen meg az ifjúsági pasztoráció fogalmával feladataival, helyszíneivel, módszereivel és lehetőségeivel. Legyen képes arra, hogy ifjúsági csoportot létrehozzon és életben tartson Mivel az ifjúsági csoport átmeneti csoport, az ifjúkor elmúltával, a fiatalokat át tudja vezetni más csoportba.

Tartalom és feladatok:

Ifjúsági hittanok, alkalmak, összejövetelek látogatása intézményi és saját szervezésben. Részvétel egyházmegyei, ill. országos ifjúsági szervezetek rendezvényein. A megadott szempontsor szerint megfigyelési napló készítése. Ismerje meg a Magyarországon megjelenő ifjúsággal foglalkozó katolikus időszaki kiadványokat.

- az ifjúsági pasztoráció fogalma
- különböző ifjúsági csoportok (ifjúsági hittan, bérnyúlásra való készülés, imacsoprotok, énekkarok stb)
- multimédiás eszközök használata, internet
- egyházközségi sportrendezvények
- az ifjúsági táborok speciális problémái (fiúk és leányok kapcsolata)
- Magyarországon megjelenő periodikák, melyek az ifjúsággal való foglalkozásban hasznosak lehetnek
- Ifjúsággal foglalkozó szerzetesrendek: szalézi oratóriumok, szalvatoriánusok stb.
- KEFE
- KÉSZ
- KIM
- KET
- Cserkészmozgalom
- Szentjánosbogár mozgalom
- Igen Klub
- Katolikus ifjúsági Iroda
- Keresztény Munkásifjú Mozgalomba
- Nagymarosi Találkozó
- Márianosztrai zarándoklatok
- Katolikus Oktatás Napja etc.

Ajánlott irodalom:

Dietrich, Michael: Pszichológiai és lelkipásztori kézikönyv. Bp., 2000.

Szentmártoni Mihály: A fiatalok világa. Roma, 1985.

Ajánlott megismerni a következő periodikákat: Igen, A Szív, Szalézi Értesítő, Zászlónk, Jel stb.

A félév elfogadásának feltétele, hogy a hallgató a foglalkozásoknak legalább az ötven százalékán vegyen részt.

BEVEZETÉS AZ EGYHÁZ ÉLETÉBE IV.
(Rétegpasztorációs gyakorlat)

Oktató: Dr. Varga Lajos

Ideje: IV. félév

Időtartama: (8 óra elmélet után) 20 óra (esti tagozat: 8 óra)

Színhelyei: plébánia vagy kórház, esetleg börtön; olyan hely, ahol cigánypasztorációval foglalkoznak

Cél:

A hallgató ismerkedjen meg az egyházi élet különböző életkori és egyéb társadalmi körülmények hatására kialakult csoportjaival. Sajátítsa el a velük való foglalkozás módszereit. Képes legyen ezek evangelizálására.

Tartalom és feladatok:

Ismerkedjen meg a rétegpasztorációs területekkel:

- katekumenális csoportok (befogadó közösség, a katekumenátus különböző mozzanatait, a befogadó szertartások)
- nemek szerint csoportok (férfi és női)
- óvodások
- gyermekek
- ifjúság (veszélyeztetett ifjúsági csoportok, drogosok stb)
- jegyeskurzus és ennek átvezetése családközösségbe
- egyetem
- ministránsok
- nyugdíjasok
- cigányság
- nemzetiségek (idegen nyelvű közösségek és lelkeszségek Magyarországon)
- külföldön élő magyarok pasztorációja (főként egyetemisták vagy fiatal munkavállalók esetében)
- kórház
- börtön

Kötelező irodalom:

Felnőttek beavatása a keresztény életbe. Felnőttek katekumenátusa. Bp. 1999.

Ajánlott irodalom:

Dietrich Michael: Pszichológiai és lelkipásztori kézikönyv. Bp. 2000.

Embertárs c. periodika, Famila az Új Ember családi lapja

Cigány nyelvű Biblia

Követelmény:

A hallgató vegyen részt hospitálásokon. Ott figyelje meg a tevékenységi területeket, a sajátos módszereket, lehetőségeket. Egy kiválasztott területről írjon szemináriumi dolgozatot (min. 5 oldal). A dolgozat tartalmazza a terület sajátosságait, helyzetét hazánkban, a hallgató egyházmegyéjében: a pasztoráció feladatait; a hospitálásokon tapasztaltak; a módszertani sajátosságokat, a felmerülő nehézségeket, és ezek megoldási javaslatait.)

A félév elfogadásának feltétele, hogy a hallgató a foglalkozásoknak legalább az ötven százalékán vegyen részt.

PASZTORÁLTEOLÓGIA I.

Oktató: Dr. Csiba Tibor

A tantárgy oktatásának célja:

A tárgy oktatásának célja hogy betekintést nyújtson a hallgatóknak az evangelizáció folyamatába, megismerve annak helyzetét és munkásait. A pasztorálteológia történetének bemutatásán keresztül a hallgató megismeri azt a fejlődési folyamatot, amellyel folyamatosan szembesült az idők folyamán ez a szakterület

Ismeretek:

Az Egyház és a lelkipásztorkodás helyzete napjainkban
Evangelizáció és új evangelizáció
Az evangelizáció közege és címzettjei
Egyházkép és lelkipásztorkodás
Az evangelizáció teológiája és lelkisége
A pasztorális teológia története
A papság és az evangelizáció
Világiak és az evangelizáció
Egyesületek, közösségek, mozgalmak és az evangelizáció

Követelmények:

A megadott kötelező irodalom valamint az órán elhangzó anyag alapos ismerete.

Ismeretek ellenőrzésének módja:

Zárthelyi dolgozatok és szóbeli vizsga

Kötelező irodalom:

TOMKA FERENC, *Új evangelizáció. Egyházunk helyzete és feladatai az ezredfordulón*, Budapest, SZIT, 1999.

DANIEL BOURGEOIS, *Az egyház pasztorációja*, Szeged, Agapé

TOMKA FERENC, *A világiak szerepe az egyház lelkipásztori tevékenységében*, Budapest, Vigilia , 2003.

Ajánlott irodalom:

TOMKA FERENC, *Intézmény és karizma az egyházban*, Budapest, OLI-Márton Áron Kiadó, 1997.

ZERFASS, ROLF, *Emberséges lelkipásztorkodás*, Eisenstadt, Prugg, 1986.

DOBOS LÁSZLÓ, *Világiak a plébániai lelkipásztorkodásban*, Abaliget, Lámpás Kiadó, 1996.

PASZTORÁLTEOLÓGIA II.

Oktató: Dr. Csiba Tibor

A tantárgy oktatásának célja:

A tantárgy célja, hogy szembesítse a hallgatókat nagyon is konkrét pasztorális szituációkkal, amelyekkel a plébánián találkozhatunk, azért hogy képessé váljanak arra, hogy a plébánia vezető lelkipásztor tevékeny munkatársai legyenek.

Ismeretek:

A plébánia a helyi Egyház (egyházmegye) életében

A plébánia II. János Pál pápa tanításában

Lelki vezetés

Lelkipásztori tervezés a plébánián

Lelkigyakorlatok, lelki napok szervezése

Közösségépítés

A felnőttek evangelizációja

A család és az evangelizáció

Az elváltak és élettársi kapcsolatban élők evangelizációja

Az öregek evangelizációja

Dialógus a másképpen gondolkodókkal és a nem hívőkkel

A társadalom peremén élők evangelizációja

Követelmények:

A megadott kötelező irodalom valamint az órán elhangzó anyag alapos ismerete.

Ismeretek ellenőrzésének módja:

Zárthelyi dolgozatok és szóbeli vizsga

Kötelező irodalom:

TOMKA FERENC, *Új evangelizáció. Egyházunk helyzete és feladatai az ezredfordulón*, Budapest, SZIT, 1999.

DANIEL BOURGEOIS, *Az egyház pasztorációja*, Szeged, Agapé

CEI, *A családok lelki gondozása*, Budapest, Márton Áron Kiadó, 1994.

PASZTORÁLPSZICHOLÓGIA

Oktató: Dr. Csiba Tibor

A tantárgy oktatásának célja:

- Alapvető bevezetést nyújtani a pasztorálpszichológia tárgykörébe.
- A pasztorálpszichológia értelmezése, mint a gyakorlati teológia részterülete és alapvető dimenziója.
- Rendszerezett, elméleti tudásháttér felépítése és alkalmazása az egyes pasztorálpszichológiai területeken és élethelyzetekben.

Ismeretek:

1. Az Emmausz-történet, mint a pasztorálpszichológiai tevékenység kiindulópontja
2. Bevezetés. A pasztorálpszichológia értelmezése a gyakorlati teológia részterülete és alapvető dimenziója.
3. A pasztorálpszichológia története.
4. Emberképek. Pszichoterápia – tanácsadás – lelkipásztorkodás. A lelkigondozó identitása – lelkisége – fejlődése.
5. Szembesülés az öngyilkossági kísérlettel
6. Az abortusz trámája
7. A betegségben szenvedő ember
8. Az öregedés
9. Az élettől búcsúzó ember
10. A Gyász és zavarai
11. A depresszió kérdése
12. Igehirdetés a lelkipásztori beszélgetésekben;
13. Igehirdetés és pasztorálpszichológia;
14. A bibliodráma
15. A szentségek gyógyító ereje.

Követelmények:

- **Részvétel az órán (Aki indok nélkül az órák 50%-át elmulasztja számoljon a félév végi aláírás megtagadásával)**
- A megadott kötelező és ajánlott irodalom valamint az órán elhangzó anyag alapos ismerete.

Ismeretek ellenőrzésének módja:

- SZÓBELI VIZSGA A FÉLÉV VÉGÉN (Az előre kiadott tételjegyzék alapján: mindenki húz egy tételt 20 perc felkészülési idő, utána felelés. A Vizsga anyagát az alább felsorolt kötelező irodalom, valamint az óra anyaga képezi.

Kötelező irodalom:

- BENKŐ Antal, *Testvéreink szolgálatában. A Pasztorálpszichológiáról mindenkinek*, Budapest, Új Ember, 2002.
- BENKICS József, *Pszichológiai alapismeretek. Önismeret és keresztény (ön)nevelés*, Budapest, Márton Áron Kiadó 2000.
- BAUMGARTNER, Isidor, *Pasztorálpszichológia*, ford. Zelenka Judit, Major Judit, Fekete László, Mohi Zsolt, Budapest, Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – Semmelweis Egyetem TF – HÍD Alapítvány, 2003.

Ajánlott irodalom:

- BAUMGARTNER Isidor (herausgegeben von), *Handbuch der Pastoralpsychologie*, Regensburg, Verlag Friedrich Pustet, 1990.
- BAUMGARTNER Konrad – Wunibald MÜLLER (hrsg.), *Beraten und Berleiten – Handbuch für das seelsorgliche Gespräch*, Freiburg – Basel – Wien, Herder, 1990.
- HÉZSER Gábor, *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Budapest, Kálvin János Kiadó, 1975.

LELKIGONDOZÁS

Oktató: Dr. Káposztássy Béla

A lelkigondozás tantárgy célja, hogy az ember életében felmerülő problémákat a keresztény hit egészén belül értse és értesse meg, továbbá, hogy megoldásuk keresésében igénybe vegye a keresztény hit sajátos lehetőségeit. A lelkigondozás valójában az Istennel való helyes kapcsolat elősegítése, olyan esetekben is, amikor a gondozott ezt nem tudatosítja magában.

A tantárgy leírása:

1. A lelkigondozás kialakulása, szükségessége, célja.
2. A lelkigondozó személye, kompetenciája, határai. A lelkigondozói beszélgetések fajtái
3. A lelkigondozó segítő szerepe az Isten fel vezető úton
4. A lelkigondozók és gondozottak kötelességei.
5. A Szentírás és a lelkigondozás.
6. A lelkigondozás gyakorlata.
7. Különleges problémák. Suicidium.
8. Fiatalok egzisztenciális problémái. Önfogadás – önértékelés. Helyes és téves énkép.
9. Magányosság, kommunikációs nehézségek.
10. Nemiséggel kapcsolatos problémák.
11. Társas kapcsolatokbeli nehézségek.
12. Családi problémák.
13. Krízis intervenció
14. Betegség, szenvedés
15. Szenvedélyek függőségében.
16. Öregség halál, gyász.

A képzés formája: előadás

Otthoni önálló munka: a megadott ajánlott irodalom tanulmányozása és elsajátítása, dolgozat írása.

Az ellenőrzés formája: írásbeli dolgozat a megadott irodalom alapján és szóbeli vizsga.

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

H.Faber-E, van der Schoot: A lelkigondozó beszélgetés lélektana, SOTE TF, Párbeszéd alapítvány, 2002.

Hézszer G.: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Magyar Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom:

Hárdi I.: *Lelki egészségvédelem*, Medicina, Budapest, 1997.

Gyökössy E.: *Magunkról magunknak*, Budapest, Református Zsinati Iroda, 1992. Gyökössy E.: *Életápolás*, Szent Gellért, Budapest, 1998.

Baumgartner I.: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem TF, Budapest, 2003.

Az oktatás tárgyi szükségletei: a tanár segédeszközei, könyvek, multimédiás eszközök.

LELKIGONDOZÁS GYAKORLAT

Oktató: Dr. Káposztássy Béla

A lelkigondozás gyakorlata az elméleti órák elemeit szituatív formában, szerepgyakorlatokkal mélyíti el. Ezzel a hallgatók problémamegoldó képességét fejleszti, építve az elméleti órákon szerzett ismeretekre. A foglalkozások egyik kiemelt célja a nondirektív, empátikus segítői szemlélet kialakítása, elmélyítése.

A tantárgy leírása:

1. A nondirektív segítői szemlélet a gyakorlatban.
2. Önismereti kérdések.
3. A segítő beszélgetések keretei, énhatárok, kompetenciahatárok.
4. Lelkigondozói beszélgetések folyamatelmzése jegyzőkönyvek alapján.
5. A hallgatók saját jegyzőkönyveket készítenek és azokat csoportosan dolgozzuk fel
6. A segítő beszélgetések és folyamatok csapdahelyzetei
7. A különböző lelkigondozói helyzetek sajátosságai

A képzés formája: gyakorlat

Otthoni önálló munka: a megadott ajánlott irodalom tanulmányozása és elsajátítása.

Az ellenőrzés formája: gyakorlati foglalkozás értékelése.

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

H.Faber-E, van der Schoot: *A lelkigondozó beszélgetés lélektana*, SOTE TF, Párbeszéd alapítvány, 2002.

Hézszer Gábor: *Pasztorálpszichológia*, Budapest 1991.

Ajánlott irodalom:

Hárdi I.: *Lelki egészségvédelem*, Medicina, Budapest, 1997.

Gyökössy E.: *Életápolás*, Szent Gellért, Budapest, 1998.

Baumgartner I.: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem TF, Budapest, 2003.

Benkő Antal: *Bevezetés a valláslélektanba* (in: Teológiai Vázlatok II, SzIT, Budapest, 1993).

Az oktatás tárgyi szükségletei: a tanár segédeszközei, könyvek, multimédiás eszközök.

ÁLTALÁNOS SZOCIOLÓGIA

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

KATEKETIKA I.
(Általános kateketika)

Oktató: Dr. Csiba Tibor

A tantárgy oktatásának célja:

A tantárgy célja, hogy tisztázza és elmélyítse a katekézis természetéről való ismereteket a zsinati irányelvek fényében, számot vetve a jelenkor kihívásaival. Fő célunk, hogy segítsük a katekéták és mindazok szemléletének formálását, akik a katekézisért felelősek, ugyanakkor részletes és világos ismereteket nyújtunk a katekézist érintő alapvető kérdésekről.

Ismeretek:

A kateketika alapkérdései. Az alapfogalmak tisztázása
A katekézis és a kateketika történeti áttekintése I.
A katekézis helye az Egyház küldetésében
A katekézis természete az Isten Szavával való viszonyában
Az evangélium mint híd az Isten és az ember között
A katekézis mint a hit nevelése
A katekézis és az Egyház kapcsolata
A katekézis és szociális felelősségvállalás
Katekézis és közösség
Katekézis és liturgia
A katekézis gyakorlata felé
Katekéták felkészülése a kateketikai szolgálatra

Követelmények:

A megadott kötelező és ajánlott irodalom valamint az órán elhangzó anyag alapos ismerete.

Ismeretek ellenőrzésének módja:

Zárthelyi dolgozatok és szóbeli vizsga

Kötelező irodalom:

MKPK ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA, Magyar Kateketikai Direktórium, Budapest, Szent István Társulat, 2000.

SACRA CONGREGATIO PRO CLERICIS, *Katekézis Általános Direktóriuma* (1997), Budapest, Szent István Társulat, 1998.

FOGASSY JUDIT SDSH, *Katekéták kézikönyve (Katekéták Kiskönyvtára)*, Budapest, Szent István Társulat, 2002.

Dr. Rédly Elemér, *Kateketika*, Győr, 2006 (kézirat).

KESZELI SÁNDOR, *Evangelizáció, Katekézis, Katekéta – fogalmi tisztázások a Katekézis Általános Direktóriuma és a Magyar Kateketikai Direktórium fényében*, in *Távlatok melléklete*, 2004. október, 3-45.

Ajánlott irodalom:

FOGASSY JUDIT SDSH, *Családi Katekézis (Katekéták Kiskönyvtára)*, Budapest, Szent István Társulat, 2003.

KATEKETIKA II.

Oktató: Dr. Csiba Tibor

A tantárgy oktatásának célja:

A tantárgy célja, hogy a katekézis szolgálatában álló közösségek helyzetét, feladatát, lehetőségeit tisztázza és elmélyítse a hallgatók igényét a folyamatos megújulásra és kutatásra. Két fontos ugyanakkor nagyon kevésbé kutatott korosztályi kategóriának - felnőttek katekézisének és az ifjúsági katekézisnek - bemutatásán keresztül a hallgatóknak segítséget nyújtani az adott korosztály motivációinak megértéséhez, valamint a foglalkozások konkrét tervezéséhez.

Ismeretek:

Közösségek a katekézis szolgálatában (Család, Plébánia, Egyházi Iskola, Egyéb iskola)

Felnőttek katekézise

A felnőttek katekézisének motivációi

A felnőttkor jellemzése

Célkitűzések, tartalmi részek és módszerek kiválasztása

A felnőttek katekézisének bemutatása néhány konkrét megvalósult modellen keresztül

Ifjúsági Katekézis

Az ifjúsági katekézis motivációi, A fiatalok jellemzése

Célkitűzések, tartalmi részek és módszerek kiválasztása

A fiatalok katekézisének bemutatása a narratív modellen keresztül

Az élet és reménység szolgálata modell

A szentségekre felkészítő katekézis

Követelmények:

A megadott kötelező és ajánlott irodalom valamint az órán elhangzó anyag alapos ismerete.

Ismeretek ellenőrzésének módja:

Zárthelyi dolgozatok és szóbeli vizsga

Kötelező irodalom:

MKPK ORSZÁGOS HITOKTATÁSI BIZOTTSÁGA, Magyar Kateketikai Direktórium, Budapest, Szent István Társulat, 2000.

SACRA CONGREGATIO PRO CLERICIS, *Katekézis Általános Direktóriuma* (1997), Budapest, Szent István Társulat, 1998.

TONELLI R., *Fiatalokból felnőtt keresztények*, Don Bosco Kiadó, 2002.

Ajánlott irodalom:

Dr. Rédly Elemér, *Kateketika*, Győr, 2006 (kézirat).

KESZELI SÁNDOR, *Evangelizáció, Katekézis, Katekéta – fogalmi tisztázások a Katekézis Általános Direktóriuma és a Magyar Kateketikai Direktórium fényében*, in *Távlatok melléklete*, 2004. október, 3-45.

KATEKETIKAI GYAKORLATOK I.

Oktató: Buza Ilona

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók megismertetése a hitoktatás résztvevőivel és csoportok jellemzőivel. A keresztény nevelő személyiségjegyeinek tudatosítása. A kommunikációs készség fejlesztése.

Olyan didaktikai szemlélet kialakítása, amely képessé teszi a hallgatót a tanulók nevelésére, oktatására, biztosítja a katolikus szellemiség, a pedagógiai tudatosság érvényesülését a tanulás irányításában.

Ismeretek:

A hitoktatás és a hitre nevelés kapcsolata. A hittanár és a nevelt személyisége. A kommunikáció feltételei, eszközei, eredményessége. Korosztályok szerinti didaktikai feladatok, célok meghatározásai, megfogalmazásai. A hospitálások előkészítése: a hittanár-szemlélet kialakítása. Helyzetgyakorlatok.

Követelmények:

A hallgató ismerje a katekézis résztvevőit és a csoportok kapcsolatát és sajátosságait. Legyen tisztában avval, hogyan képviselje a katolikus értékrendszert.

Vegyen részt a hospitáláson és az órákon.

Zárthelyi dolgozat a tananyagból megadott időben.

Egy szemináriumi dolgozat elkészítése megadott témakörben.

Írásbeli beszámoló egy választott lelkeségi irodalomból.

Ismeretek ellenőrzésének módja: Gyakorlati jegy. Ami áll a hospitálási naplóra, a beszámolóra, a szemináriumi és a zárthelyi dolgozatra kapott jegyekből. Leadási határidő: december 13.

Kötelező irodalom:

1. Gyakorlati kateketika jegyzet – Buza Ilona , AVKF, 2006.
2. Kateketika I. – Tarjányi Zoltán, Szent István Társulat, 1998.
3. A kommunikációs kompetencia fejlesztése – Szőke-Milinte Enikő, PPKE, Bölcsészettudományi Kar, Piliscsaba, 2005.
4. **A valláspedagógia fejlődéslelektani alapjai – Edgar Josef Korherr, Jel Kiadó, 1999.**
5. Kateketika II. – Tarjányi Zoltán, Szent István Társulat, 1998.
6. Katekéták kézikönyve (Katekéták Kiskönyvtára) – Fogassy Judit SDSH, Szent István Társulat, 2002.
7. Magyar Kateketikai Direktórium – Magyar Katolikus Püspöki Kar OHB, Szent István Társulat, 2000.

Lelkeségi irodalom:

1. Csúrcsavar levelei - C. S. Lewis . - Budapest : Harmat , 1997.
2. Az élet játéka - Eleanor H. Porter . - Budapest : Szent István Társulat , 1993.
3. Isten a metrón - Gilbert le Mouel . – Agape Kiadó
4. Ermi furulyája - Nemeshegyi Péter. - Kecskemét : Korda Kiadó , 2006.
5. A mi vendégünk története : hittanregény - Seregély István . - Budapest : Szent István Társulat , 2003.

KATEKETIKAI GYAKORLATOK II.

Oktató: Buza Ilona

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók megismertetése a katekézis kiemelt és speciális feladataival, és ezeknek a katekézis során történő módszertani megvalósításának lehetőségeivel.

Ismeretek:

1. A katekézis kiemelt és speciális feladatainak általános módszertani irányelvei, és megvalósítási lehetőségei.
2. Biblikus,
3. Bibliai szövegfeldolgozó módszerek
4. liturgikus,
5. szentségi,
6. értelmi,
7. érzelmi,
8. erkölcsi,
9. közösségi,
10. testi,
11. családi,
12. megtérésre,
13. ökumenikus, evangelizációs nevelés.
14. Speciális foglalkozástervek készítése, megbeszélése
15. A hospitálás tapasztalatainak megbeszélése

Követelmények:

- A hallgató ismerje a katekézis speciális és kiemelt feladatainak módszertani megvalósítási lehetőségeit. Legyen képes a nevelő-oktató tevékenység megtervezésére és értékelésére.
- Ismerje és legyen képes alkalmazni a speciális módszertani alapokat.
- Egy cikk írása a katekézis egy speciális feladatához kapcsolódóan: leadási határidő május 5.
- Beszámoló írása egy kötelező olvasmányról: határidő május 5.
- Zárthelyi dolgozat: május 5.
- A gyakorlati jegy a dolgozat és a két beadandó jegyéből fog összeállni.
- Az aláírás feltétele: az órák 70 %-án való aktív részvétel.

Ismeretek ellenőrzésének módja: Gyakorlati jegy

Kötelező irodalom:

8. Magyar Kateketikai Direktórium – MKPK OHB, Szent István Társulat, 2000.
9. Kateketika II. – Tarjányi Zoltán, Szent István Társulat, 1998.
10. Katekéták kézikönyve (Katekéták Kiskönyvtára) – Fogassy Judit SDSH, Szent István Társulat, 2002.
11. Hecht, Anneliese: Közös utunk a Bibliához; Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, 2007.
12. Bibliodráma – Gerhard Marcel Martin, Egyházforum, 2003.
13. Hittant – de hogyan? – összeállította: P.Szőke János, Don Bosco Kiadó, 1999.
14. A szentmise katekézise – Fogassy Judit, Szent István Társulat, 2004.; Munkafüzet, 2005.
15. Családi katekézis – Fogassy Judit, Szent István Társulat, 2003.
16. Hogyan tanítsunk imádkozni? Hogyan tanuljunk imádkozni? – Edgar Josef Korherr, Jel Kiadó, 2002.

17. Pedagógia III. – Tarjányi Zoltán, Szent István Társulat, 1999.

Ajánlott irodalom:

1. Kateketikai szöveggyűjtemény – Dobos László, Pécs, 2005.
2. Gyakorlati keresztény pedagógia – Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola, 2002.
3. Milyen gyümölcs terem a bibliodráma fáján? – Eisenbarth Kriszta, Embertárs, 2004. 3.sz.
4. A kisgyermek vallási nevelése – Pierre Ranwez, Jel Kiadó
5. Családi életre nevelés az oktatásban – Sapientia, Vigilia, 2005.
6. Keresztény valláspedagógia – Csanádi Béla, Jel Kiadó, 2001.

DOGMATIKA I.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

DOGMATIKA II.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

DOGMATIKA III.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

DOGMATIKA IV.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

MORÁLTEOLÓGIA I.

(Az erkölcssteológia története és az általános erkölcssteológia)

Oktató: Dr. Nemes György

A tantárgy oktatásának célja

Az erkölcssteológia megértéséhez alapvetően fontos annak *történeti* bemutatása, valamint az *általános erkölcssteológia* hagyományos fogalmainak megismertetése. Fontos, hogy a hallgatók megismerkedjenek az erkölcssteológia *érvelési módjával*, valamint a Egyházi Tanítóhivatal állásfoglalásával.

Ismeretek

- a) Az erkölcssteológia bemutatása.
- b) Az erkölcs és az erkölcssteológia története: az ószövetség erkölcsi rétegei, Krisztus erkölcsi tanítása. Az egyháztörténeti ókor, az egyházatyák. A *skolasztika* erkölcsi tanítása a *tomista reneszánszig*, illetve a *nominalizmusig*. Az *újkor* erkölcsi tanítása (*Tridentinum*, *devotio moderna*, *kazusiták*). Az erkölcssteológia a XIX-XX. században. A *II. Vatikánum* és az utána megjelent *pápai megnyilatkozások*.
- c) Az *általános erkölcssteológia* fontos fogalmai: az emberi élet célja, az erkölcsi cselekvés elmélete, az erkölcsi törvény, a lelkiismeret, az erények rövid áttekintése, a bűn.

Követelmények

A hallgató ismerje meg az általános erkölcssteológia *legfontosabb fogalmait*, és azokat tudja is alkalmazni a mindennapi életre. Legyen tisztában azonban azzal is, hogy az Egyház az egyes korokban hogyan reflektált a problémákra. Fontos, hogy azzal is legyen tisztában, hogy a mai kor létadottságai között hogyan kell alkalmazni a hagyományos erkölcssteológiai fogalmakat, és erre hogyan hívja fel a figyelmet a *Tanítóhivatal*.

Az ismeretek ellenőrzésének módja: zárthelyi, *kollokvium* (az utóbbin a tananyagon felül be kell számolni egy olyan *tanulmányról*, amelyet a megadott körből a hallgató szabadon választott).

Tankönyv, kötelező irodalom

Nemes György: Bevezetés az általános erkölcssteológiába. A morálteológia vázlatos áttekintése. I. 2006. Vác, AVKF (tanulmányi jegyzet)

Tarjányi Zoltán: Az erkölcssteológia története és alapfogalmai. Morálteológia. I. Budapest, 2005. SZIT.

Ajánlott irodalom

Erkölcssteológiai Tanulmányok (ETT) 1-5. Sorozatszerkesztő: Tarjányi Zoltán. Budapest, JEL Kiadó. – A JEL Kiadónál megjelenik még két sorozat: az Erkölcssteológiai Könyvtár (ETK) és az Erkölcssteológiai Források (ETF).

Böckle, F.: A morálteológia alapfogalmai. Bp. 2005. (ETK I.) JEL Kiadó.

Boda László: A keresztény nagykorúság erkölcssteológiája. Az erkölcsi élet alapkérdései. Budapest, 1986. Ecclesia.

Boda László: A keresztény erkölcs alapkérdései. Erkölcssteológia I.) Több kiadásban.

Häring, B.: Krisztus törvénye. I-II. Róma-Pannonhalma, 1994.

Király Ernő: Keresztény élethivatás. A keresztény élet az erkölcssteológia fényében. Budapest, 1982. SZIT.

Pinkaers, S.: A keresztény erkölcssteológia forrásai. *Paulus Hungarus / Kairosz*. 2001.

MORÁLTEOLÓGIA II.

(A teológiai erények és a vallásosság erénye)

Oktató: Dr. Nemes György

A tantárgy oktatásának célja

Az Istennel való kapcsolat erényeinek a részletes bemutatása: a hit, a remény, a szeretet és a vallásosság kérdéseinek elméleti bemutatása és a gyakorlati életre való alkalmazása. Az ezen a téren lehetséges bűnök bemutatása.

Ismeretek

- a) A teológiai erények bemutatása. A hit megélése és tanúságtétele, különös tekintettel a szekularizált világra. A hit és az ökumenizmus a Tanítóhivatal tükrében. A remény és a szeretet bemutatása (itt kerül sorra a felebaráti szeretet értelmezése is). Bűnök a teológiai erények ellen.
- b) A vallásosság lényege és megvalósítási formái (imádság, áldozatbemutatás). A vallásosság rendkívüli megnyilvánulásai: eskü, fogadalom, kiemelten a szerzetesi fogadalom. Bűnök a vallásosság ellen.

Követelmények

A fent említett ismeretek főiskolai szintű elsajátítása, a *fogalmak* pontos ismerete és alkalmazása *a mindennapi életre*. Az ismeretek pontos elsajátítása fontos nemcsak az *elméleti tudás*, hanem a *keresztény tanúságtétel szempontjából* is.

Az ellenőrzés módja

Az ellenőrzés módja hasonló a többi félévéhez: *kollokvium* (az utóbbi során egy, a félév anyagához tartozó választott tanulmány bemutatása).

Tankönyv, kötelező irodalom

NEMES GYÖRGY: *Kommunikáció igazságosságban és szeretetben*. Vác, 2007. AVKF Kiadása. 107-168. o. (Kommunikáció a teljes odaadásban. Az Istenre nyíló élet erkölcsi kérdései.)

TARJÁNYI ZOLTÁN: *Az Istennel való kapcsolatunk erényei*. Morálteológia II. Budapest, 2006. SZIT.

Ajánlott irodalom

A JEL Kiadónak az előző félévben már említett sorozatai: ETT, ETK, ETF.

Boda László: *Isten országa közöttünk – hitben, reményben, szeretetben*. Bp. (több kiadásban)

Boda László: *Adjátok meg Istennek, ami Istené. A keresztény vallásosság*. Bp. (több kiadásban).

Király Ernő: *Keresztény élethivatás. A keresztény élet az erkölcssteológia fényében*. Budapest, 1982. SZIT.

Mind a tankönyvekben, mind az ajánlott irodalomban szerepel bőséges *bibliográfia*.

Választható kötelező olvasmány

Ajánlatos az ETT sorozat valamelyik kötetéből választani egy idevágó, az idei félév valamelyik témakörével foglalkozó tanulmányt (pl. ETT I. Takács G.: *Dies dominica*; Deli Lajos: *A szeretet új parancsa a jánosi iratokban*; ETT 4: Soltész János: *A szeretet megközelítése az Ószövetségben*). Választani lehet a tankönyv valamelyik függelékét is (*A Miatyánk*; *A hit szó jelentéseinek filozófiai elemzése*.)

MORÁLTEOLÓGIA III.

(Az erkölcsi erények)

Oktató: Dr. Nemes György

A tantárgy oktatásának célja

A *speciális erkölcssteológia* egyik jelentős területe az *erkölcsi erényeknek* a bemutatása. Ide tartoznak a hagyományos *sarkalatos* erények, valamint a keresztény *alázat* erénye. Ezeket az erényeket a velük foglalkozó filozófusok és teológusok tanításának *történeti* kialakulásában ismerjük meg, de tekintettel vagyunk a mai életre való alkalmazásukban.

Ismeretek

- a) Az erények fogalma.
- b) A sarkalatos erények a filozófia történetében, a Szentírásban és a teológiai fejlődésben.
- c) A sarkalatos erények *egyenkénti* bemutatása: az *okosság*, az *igazságosság*, a *lelki erősség* (bátorság) és a *mértékletesség*.
- d) Az *alázat*, mint keresztény sarkalatos erény.
- e) Az erények *megvalósítási lehetősége* a mindennapi életben.

Követelmények

A hallgató ismerje meg a *sarkalatos erényekkel* kapcsolatos legfőbb fogalmakat, valamint azokat a filozófusokat és teológusokat, akik ezeknek az erényeknek a kidolgozásában szerepet játszottak. Természetes, hogy ebben a félévben is fontos, hogy a tudnivalókban tekintettel legyünk a *Tanítóhivatal* állásfoglalására.

Az ismeretek ellenőrzésének módja

Ebben a félévben is lesz egy *zárthelyi*, de a legfontosabb ellenőrzési mód a *kollokvium*, ahol be kell számolni egy *szabadon választott*, de a témába tartozó tanulmányról.

Tankönyv, kötelező irodalom

Nemes György: Az emberi kapcsolatok erkölcsstana. A morálteológia vázlatos áttekintése. III. (A tanulmányi jegyzet *első része* kerül sorra ebben a félévben.) Vác, 2006. (Az AVKF tanulmányi jegyzete.)

Tarjányi Zoltán: Az erkölcsi erények. Morálteológia III. Budapest, 2004. SZIT

Ajánlott irodalom

Pieper, J.: A négy sarkalatos erény. Okosság, igazságosság, bátorság, tartás és mérték. Budapest, 1996. Vigilia Kiadó.

Boda László: Természetjog, erkölcs, humánium. A jogbölcselet látóhatára. Budapest, 2001. SZIT.

Boda László: Adjátok meg Istennek, ami Istené. Budapest, 1992. (A függelékből a *keresztény okosság* c. fejezet.)

Nyíri Tamás: Alapvető etika. (több kiadásban)

MORÁLTEOLÓGIA IV. (Az emberi kapcsolatok erkölcstana)

Oktató: Dr. Nemes György

A tantárgy oktatásának célja

A *speciális erkölcssteológia* legfontosabb területeit tartalmazza ez a félév. Ennek anyagából egy kis rész esetleg már előkerülhet az előző félévben is. Itt kerülnek elő az erkölcssteológia „*legkényesebb*” kérdései: az *anyagi* javak, a *szellemi* értékek, az *emberi élet* értéke, az *emberi közösségek*, valamint a *nemiség* keresztény szemlélete. Itt a legfontosabb, hogy figyelemmel legyünk a *Tanítóhivatal* állásfoglalására, és a jelentős *morálteológusok* véleményére. Természetesen, a *gyakorlati életre* való alkalmazás, illetve a *keresztény tanúságtétel* szempontjából is alaposan meg kell ismerni az itt előkerülő *erkölcssteológiai fogalmakat*.

Követelmények

- a) A Szentírás tanítása az anyagi javakról. Az anyagi javak erkölcstana: az *egyetemes használati* jog és a *tulajdonjog*. A *tulajdonszerzés* formái. A *károkozás* és a *jóvátétel* az anyagi javak területén.
- b) Az *emberi élet* értéke, védelme. Az emberi élet *kioltásának* erkölcsi kérdései.
- c) A szellemi értékek: az *őszinteség* (és az ellene elkövethető bűnök), a *becsület* (a *bűnök* és a *jóvátétel* fontos kérdései), a *kultúra* és a *tudomány*, a *nemzeti elkötelezettség* és a *közéletben való felelősség* kérdései.
- d) A nemiség keresztény szemlélete: a *szentírási* alapfogalmak, a *Tanítóhivatal* állásfoglalásai az utolsó másfél század során (történeti áttekintése), a házasság és a házasságra készülés, a család, a *celibátus* és a *család nélküli élet* kérdései. *Bűnök* a nemiséggel kapcsolatos értékek ellen. Szembenezés korunk *statisztika-erkölcsével* szemben.

Az ellenőrzés módja

Az ellenőrzés: a félév végén *kollokvium*. Kötelező olvasmány ebben a félévben nem lesz, viszont fokozottan számon kérem az óra alatti jegyzetelt anyagot.

Tankönyv, kötelező irodalom

NEMES GYÖRGY: *Az emberi kapcsolatok erkölcstana*. A morálteológia vázlatos áttekintése. III. (Az előző félévben is használt tanulmányi jegyzet második – nagyobbik – része.) Vác, 2006. (Az AVKF számára készített tanulmányi jegyzet.)

BODA LÁSZLÓ: *Emberré lenni vagy birtokolni*. (Több kiadásban.)

Ajánlott irodalom

Ennek a témának hatalmas az irodalma – magyar nyelven is. Itt csak néhányat sorolok fel, a hallgatókkal „*menet közben*” is előveszünk szakkönyveket, szacikket. Itt is bőségesen használató a JEL Kiadó három erkölcssteológiai sorozata. Az ETT-ben kiemelten fontosak *Harsányi Ottó Pál* tanulmányai.

A *nemiséggel* kapcsolatos irodalmat lehetetlen ekkora terjedelemben felsorolni, de bibliográfia található minden kézikönyvben, az én főiskolai jegyzetemben is.

Weber, H.: *Speciális erkölcssteológia*. Budapest, 2001. SZIT.

Tomka M. – Goják J. (szerk.): *Az Egyház társadalmi tanítása*. Dokumentumok. Bp. é.n. SZIT.

Amit Isten egybekötött. Pápai megnyilatkozások a katolikus házasságról. 1880-1991. Budapest, 1986. SZIT.

Gaizler Gyula: *A bioetika alapkérdései*. Budapest, 1997.

Varga Andor: *Élet és erkölcs*. Róma, 1980. TTK (azóta több kiadásban)

EGYHÁZJOG I.

Oktató: Dr. Káposztássy Béla

A tantárgy célja, hogy két féléven át bevezesse a hallgatóságot az egyházi élet jogi szabályozásába a CIC kánonjainak tanulmányozása révén.

A tantárgy leírása:

1. Az Egyház hierarchikus felépítése.
2. Az Egyház legfőbb hatósága.
3. A részegyházak és csoportjaik.
4. A részegyházak belső rendje.
5. II. A megszentelt élet intézményei.
6. Az apostoli élet társaságai.
7. Az Egyház tanítói feladata.
8. Az Isteni Ige szolgálata.
9. Az Egyház missziós tevékenysége.
10. A katolikus nevelés.
11. A tömegtájékoztatási eszközök.
12. A Hitvallás.

A képzés formája: előadás

Otthoni önálló munka: a megadott ajánlott irodalom tanulmányozása és elsajátítása, dolgozat írása.

Az ellenőrzés formája: írásbeli dolgozat a megadott irodalom alapján és szóbeli vizsga.

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

Erdő Péter: *Egyházjog* (jegyzet), PPKE HK, Lev. tagozat 1991.

Ajánlott irodalom:

Egyházi törvénykönyv, CIC, Budapest: SzIT 1995.

Az oktatás tárgyi szükségletei: a tanár segédeszközei, könyvek, multimédiás eszközök.

EGYHÁZJOG II.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

LELKISÉGI TEOLÓGIA

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

EGYHÁZ ÉNEK I.

Oktató: Sirák Péter

Az egyházi zene a szertartások szépségét és fényét emeli, fő feladata, hogy megfelelő életmóddal díszítse fel a liturgikus szövegeket, mely a hívek értelméhez akar szólni. *Sajátos célja* pedig ennek megfelelően az, hogy nagyobb erőt kölcsönözzön a szövegnek s ezáltal a hívek könnyebben jussanak áhítatra és fogékonyabbak legyenek azokra a kegyelmekre, melyek éppen a szent titok ünnepléséhez vannak kapcsolva.

A tantárgy leírása:

Zeneírás, olvasás alapjai.

Hittankönyv énekei I. rész; évközi-, adventi-, karácsonyi- és újévi énekek, ordinárium (Szigeti és gregorián).

VIII. Greg. mise Kyrie, Sanctus; szentmise énekelt válaszai I. rész; Két Mária antifóna magyarul és latinul; lorettói litánia.

Hittankönyv énekei II. rész; évközi-, nagyböjti- és húsvéti ünnepekör, az Úr ünnepei, Mária ünnepei és szentek ünnepei énekek; Jézus szíve-, Mindenszentek litániája.

Werner, Mercédesz mise.

Szentmise énekelt válaszai II. rész; másik két Mária antifóna magyarul és latinul.

Szentségi áldás, Te Deum, antifónák énekelt válaszai.

Olvasmányok énekelve.

A képzés formája: gyakorlat

Az ellenőrzés formája: beszámoló.

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

Dobszay László: *A gregorián ének kézikönyve*, Budapest, 1982.

Dobszay László: *A magyar zenetörténete*, Planétás, Budapest, 1998.

Dobszay László: *A római mise énekrendje*, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom:

Rajeczky Benjamin: *Mi a gregorián?* Zeneműkiadó, Budapest, 1998.

Az oktatás tárgyi szükségletei: hangtechnikai eszközök, kották, zongora.

EGYHÁZ ÉNEK II.

Oktató: Sirák Péter

Az egyházi zene megismerése. A különböző korok egyházzeneinek bemutatása. Az egyházi év ünnepeihez kapcsolódó énekek megismerése.

A tantárgy leírása:

1. Előző év anyagának ismétlése, zenei ismeretek felújítása.
2. Szentmise állandó részeinek éneklése I. rész; olvasmányok, evangéliumok, oratio fidelium énekelve.
3. Ünnepekörök énekei I. rész; szombat és vasárnap soros vesperásai énekelve.
4. Karácsonyi zsoltos énekelve.
5. Egy gregorián mise: Kyrie, Sanctus énekelve; temetési szertartás énekeiből két változat.
6. Szentmise állandó részeinek éneklése II. rész; olvasmányok, evangéliumok éneklése II. rész.
7. Ünnepekörök énekei II. rész; szombat és vasárnap soros vesperásai énekelve; húsvéti szertartások énekelve.
8. 4-5 gregorián ének, valamint egy gregorián mise Glóriája, Agnus Dei-je.
9. Temetési szertartás énekeiből másik két változat; egyéb szertartások énekelt válaszai.

A képzés formája: gyakorlat

Az ellenőrzés formája: beszámoló.

Kredit érték: 2

Kötelező irodalom:

- Dobszay László: *A gregorián ének kézikönyve*, Budapest, 1982.
Dobszay László: *A magyar zenetörténete*, Planétás, Budapest, 1998.
Dobszay László: *A római mise énekrendje*, Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom:

- Rajeczky Benjamin: *Mi a gregorián?* Zeneműkiadó, Budapest, 1998.

Az oktatás tárgyi szükségletei: hangtechnikai eszközök, kották, zongora.

VALLÁSLÉLEKTAN

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

CSALÁDLÉLEKTAN

Oktató: Dabóczi Etelka Rita

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók olyan irányú képzése, melynek segítségével ismerik a családnak, mint pszichoszociális rendszernek a működését. Értik a család dinamikáját, mint az állandóság és változások folyamatát, a család keretében zajló emberi fejlődést. Ismerik a családi krízisek kialakulásának és lezajlásának folyamatát. Ezek ismeretében váljanak képessé a család önsegítő aktivitását felerősítve segítséget nyújtani.

Tematika:

1. A család fogalma, funkciója. Változó család a mai magyar társadalomban.
2. A házassági kapcsolat, mint a család tengelye. A házasság születése.
3. A házasság pszichológiai alapjai: szerelem, intimitás, elköteleződés.
4. Házassági kapcsolat. Szülői szövetség.
5. Nevelés és szocializáció a családban. Nevelési stílusok.
6. A család fejlődése. Családi és egyedi fejlődés összekapcsolódása.
7. A családi fejlődés fázisai: a házasság korai szakasza, az első gyermek születése.
8. A családi fejlődés fázisai: a család középső szakasza, a gyermekek kirepülése.
9. A házasság és a család működése: családi szerepek, családdinamikai jellemzők.
10. Egyedi jellemzők szerepe a házasság és a család működésében.
11. Család és életmód: ünnepek, hagyományok, rítusok.
12. A család működésének zavarai, jellegzetes krízishelyzetek.
13. Válás, válási krízis hatásai gyerekekre és felnőttekre.
14. Egyszülős családok, újracházásodott családok

A képzés formája: előadás és gyakorlati oktatás

Ellenőrzés formája:

A félév folyamán:

- Genogram készítése saját családjukról.
- A hallgatók írásban elkészítik egy család részletes jellemzését, vagy
- Szakirodalom önálló feldolgozásával kiselőadást tartanak.

A félév végén: szóbeli vizsga

Előfeltétel:

Bevezetés a pszichológiába, Fejlődéslélektan, Szociálpszichológia és a Szem. fejl. zavarok c. tárgyak vizsgakövetelményeinek teljesítése.

Kötelező irodalom:

Hegyiné Ferch G.: Családpszichológia. A Hét Szabad Művészet Könyvtára. Corvinus Kiadó, 2003.
Horváth-Szabó K.: A házasság és a család belső világa. Semmelweis E. Dialógus Alapítvány. Bp.2007. (3. fejezetből: 203-224, 256-270. old.)

Ajánlott irodalom:

- Bagdy E.: Családi szocializáció és személyiségzavarok. Tk., .Bp. 1977.
- Barnes, Gill Gorell: Családterápia és családkezelés, Animula, Bp. 1991.
- Satir V.: A család együttélésének művészete Új Családműhely BFI, 1993.
- Horváth-Szabó K.(szerk.) Családpszichológia. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2001.
- Napier, A.: A törekeny kapcsolat, Animula, Bp.
- Freeman D.: Házassági krízisek, Animula, Bp. 1994.
- Winnicott D.W.: Az egyén fejlődése és a család, Animula, Bp.
- Székely I.: Én-Te-Mi. A házasság erőforrásai és buktatói. Korda Kiadó. Bp.1995.

AZ EGYHÁZ SZOCIÁLIS TANÍTÁSA

Oktató: Schlenk Ferenc

A tantárgy célja:

A tárgy célja, hogy az Egyház társadalmi tanításáról világos és átfogó képet adjon. Ennek érdekében bemutatjuk, hogy a kereszténység milyen társadalmi üzenetet/feladatokat hordoz. Bemutatjuk, hogy a Szentírás milyen társadalmi értékeket képvisel az Ószövetség és az Újszövetség tanításában, valamint a Szentlélek által vezetett Egyház hogyan képviselte az Örömhírt az üdvösségtörténet folyamán. A teológiai magyarázatokon kívül bemutatásra kerülnek különböző nem egyházi, filozófiai, etikai eszmék, melyek nagy hatást gyakoroltak az emberiségre. Ezen belül megvilágítjuk azokat a szociológiai és etikai alapelveket, amelyek a keresztény társadalmi tanítás alappilléreinek tekinthetők. Végül behatóbban foglalkozunk az Egyház szociális enciklikáival, különös hangsúlyt fektetve arra az üzenetre, amelyet a mai kor embere számára hordoznak, hogy a társadalomban élő emberek helyesen tudjanak „látni”, „ítélni” és „cselekedni”. (vö. *Irányelvek az Egyház társadalmi tanításának tanulmányozásához és oktatásához a papképzésben, SzIT, Budapest, 11.*)

A tantárgy leírása:

11. Bevezető megfontolások, az Egyház társadalmi tanításának mibenléte, alapfogalmak tisztázása.
12. A Szentírás erkölcsi alapelvei, társadalmi üzenete; az apostoli és egyházatyák, a skolasztika és az újkor egyházi tanítása társadalmi kérdésekben.
13. A szociológia mibenléte és rövid története az Egyház társadalmi tanításának tükrében; különböző szociológiai irányzatok és modellek.
14. Az Egyház szociális tevékenysége: kiemelkedő egyéniségek és szociális szervezetek.
15. Etikai alapok I: az emberi személy és természet fogalma és értelmezése a Szentírásban és a keresztény hagyományban.
16. Etikai alapok II: a személyközpontú keresztény etika, alapvető emberi jogok és azok kodifikálása a történelemben.
17. A nem személyközpontú szociáletika: az egyetemesség, társadalmi szerződés, hasznosság elve szerint
18. Az igazságosság erénye: szociális igazságosság, szociális szeretet. (fogalomtisztázás, alkalmazási terület)
19. Az igazságosság erénye: szolidaritás és szubszidiaritás. (fogalomtisztázás, alkalmazási terület)
20. A közjó (bonum comune): az Egyház tanítása a közjóról, a közjó biztosítása, a politika szerepe a közjó érdekében.
21. Az Egyház szociális tanítása az enciklikák tükrében: Rerum Novarum, Quadragesimo Anno (megírás körülményei, felépítés, tartalom)
22. Az Egyház szociális tanítása az enciklikák tükrében: Mater et Magistra, Pacem in Terris, Populorum Progressio (megírás körülményei, felépítés, tartalom)
23. Az Egyház szociális tanítása az enciklikák tükrében: Octogesima Adveniens, Laborem exercens (megírás körülményei, felépítés, tartalom)
24. Az Egyház szociális tanítása az enciklikák tükrében: Sollicitudo rei socialis, Centesimus Annus (megírás körülményei, felépítés, tartalom)
25. Néhány fontosabb magyar vonatkozású körlevél: MKPK: „Igazságosabb és testvériesebb világot!” (1996); MKPK: „A boldogabb családokért” (1999); COMECE: „Az EU jövője és a katolikusok felelőssége” (2005).

Félévelismerési követelmények: aktív részvétel az órákon a KTVSZ vonatkozó szabályzata alapján,

Előfeltételek: nincs

Számonkérési módszer: kollokvium vagy házidolgozat készítése (min. 8 oldal terjedelemben; előtte egyeztessenek a tanárral!)

Kötelező irodalom:

Az oktató órai előadásai

BERAN, F.-LENHARDT, V.: *Az Egyház társadalmi tanítása*, SzIT, Budapest, 2005.

MKPK, *Igazságosabb és testvériesebb világot!*, körlevél, 1996.

Ajánlott irodalom:

COMECE, *Az EU jövője és a katolikusok felelőssége*, Budapest, 2005.

MKPK, *A boldogabb családokért!*, *A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele a hívekhez és minden*

jószándékú emberhez a házasságról és a családról Magyarországon, Budapest, 1999.

MUZSLAY, ISTVÁN SJ, *Az Egyház szociális tanítása*, Budapest, 1997.

ANDORKA, RUDOLF, *Bevezetés a szociológiába*, Osiris, Budapest, 2003.

TOMKA, M.- GOJÁK, J. (szerk.), *Az Egyház társadalmi tanítása*, SzIT.

LITURGIKA I.

Oktató: Dr. Csiba Tibor

A tantárgy oktatásának célja:

Az előadás célja megismertetni a hallgatókat az alapvető liturgikus ismeretekkel, hogy tevékenyen részt tudjanak venni az Egyház szolgálatában és ünneplésében.

Ismeretek:

A liturgika tudományának jelentése és tartalma

A liturgikus közösség sajátos jelei.

Az egyházi év

A szentmise liturgiája

Követelmények:

A megadott kötelező irodalom valamint az órán elhangzó anyag alapos ismerete.

Ismeretek ellenőrzésének módja:

Órai jelenlét, és aktivitás. Szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom:

Az előadás vázlata

II. Vatikáni Zsinat, *Sacrosanctum Concilium*, in CSERHÁTI JÓZSEF – FÁBIÁN ÁRPÁD, *A II. Vatikáni Zsinat tanítása*, Budapest, Szent István Társulat, 1975, 105-130.

VÁRNAGY ANTAL, *Liturgika*, Abaliget, Lámpás, 1999.

Ajánlott irodalom:

MARÓTI GÁBOR, *Liturgika*, Győr, 2004.

SZEMESZTERKÖZI PASZTORÁLIS GYAKORLAT

Oktató: Dr. Varga Lajos

A félév célja a mindennapi környezetben zajló lelkipásztori munka sajátosságainak életszerű megismerése a lelkipásztori oldalról, valamint közös, műhelyszerű reflexió a szerzett tapasztalatokra. Eszközei: kéthetes intenzív plébániai gyakorlat, lehetőleg a hallgató által kevésbé ismert típusú lelkipásztori közegben, valamint heti két óra keretében egyéni, illetve csoportos konzultáció (a félév elején kialakítandó beosztás szerint) a gyakorlatvezető tanárral. A II. Vatikáni Zsinat előtti pasztorális felfogást szokás «hagyományos» pasztorális gyakorlatnak is nevezni. Annak ellenére, hogy minden vázlatos leírás és egyszerűsítés a valósághoz való hűség rovására megy, mégis megkíséreljük a pasztorális szemlélet legjellemzőbb elemeit felsorolni.

Ekkleziocentrizmus, befelé irányuló pasztorális tevékenység. Ebben a felfogásban az egyház úgy tekint magára, mint a társadalom egyetlen lehetséges vonatkozási pontjára, mint az igazság és az üdvösség letéteményesére, és önmagát az Isten Országával azonosítja. Ennek az egyházközpontú felfogásnak a legtipikusabb jegyei a következők: védekező felállás, bizalmatlanság a világgal, a nem katolikusokkal szemben; túlzott aggodás az egyházi javak védelmével és megőrzésével kapcsolatban; az egyház saját intézményeinek megerősítése egyfajta konkurrencia-harcban a világi intézményekkel szemben.

Időtratama: 2 hét

Kredit értéke: 5

PASZTORÁLTEOLÓGIA III.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

.

PASZTORÁLTEOLÓGIA IV.

Oktató: Lovassy Attila

A tárgy célja:

Bevezetjük a hallgatókat a szentségi lelkipásztorkodásba, amelyben a legtöbb lelkipásztori tevékenység kicsúcsosodik. Tesszük ezt az új evangelizáció szempontjából, melyet II. János Pál pápa is előirányzott 1983-ban egy haiti szigeten mondott prédikációjában. A teológiai megalapozást követően sok gyakorlati példával megvilágítva, a hallgatók bevonásával beszéljük át e terület konkrét kihívásait.

Az előadás anyaga:

A szentségi lelkipásztorkodás teológiai alapelvei
A katekumenátus
A szentségi lelkipásztorkodás néhány gyakorlati kérdése
A keresztség
A bérmlás
Az Eukharisztia
A bűnbocsánat szentsége
A lelkivezetés
A betegek keneteés a betegellátás
A papi hivatások gondozása
A házasság szentségének lelkipásztori gondozása

Kötelező irodalom:

Tomka Ferenc, *Szentségi lelkipásztorkodás és az „új evangelizáció”*, SZIT, Budapest, 2006.

Ajánlott irodalom:

Az említett források hozzáolvasása: pl. GS, AG, LG, KÁD, ÁKD, OICA

Forrásolvasás:

kb. 50 oldalnyi forrásolvasás, vagy evangelizációval kapcsolatos mű olvasása

A vizsgázás rendes módja: szóbeli vizsga, egy félévközi Zh-val

A vizsgázás rendkívüli módja: referátum, továbbá a félévközi Zh

Tárgyi szükségletek: a tanár segédeszközei

GYAKORLATI LITURGIKA

Oktató: Dr. Káposztássy Béla

Célja a Liturgia I. kurzus során elsajátított elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása, hogy egyrészt a leendő katekétákat ahhoz segítse, hogy tudatosan műveljék azt, amit tanítanak és amibe a rájuk bízottakkal együtt bekapcsolódnak, másrészt a lelkipásztori kisegítők szükség esetén önállóan is képesek legyenek liturgikus cselekményeket végezni, illetve közösségi istentiszteletet vezetni.

A tantárgy leírása:

1. A szentmise részei: bevezető szertartások és asszisztencia
2. Az igeliturgia gyakorlati kérdései
3. Az áldozati liturgia gyakorlati kérdései
4. A szent idők, egyházi év
5. Szent helyek és eszközök
6. Lektor és akolitus
7. szolgálata, igeliturgia végzése
8. Áldoztatás szentmisében és misén kívül
9. Liturgikus gesztusok, egyéb liturgikus formák
10. Pap nélküli istentisztelet vezetése, gyakorlata, öltözéke
11. A temetés liturgiája
12. Ájtatosságok, litániák, szentségkitétel
13. Áldások és egyéb liturgikus formák, szentelmények

A képzés formája: gyakorlat, helye: liturgikus tér

Otthoni önálló munka: liturgikus szövegek tanulmányozása, felkészülés a gyakorlati foglalkozásra

Az ellenőrzés formája: vizsga, melyben a hallgatók a kötelező irodalom és a gyakorlatok alapján tanúságot tesznek tudásukról

Kredit értéke: 2

Kötelező irodalom:

Kántorképző (www.kantorkepzo.hu) megfelelő jegyzetei: *Eukarisztia, Szentségek, szentelmények, áldások*

VÁRNAGY Antal: *Liturgia*, Abaliget: Lámpás Kiadó 1995.

VERBÉNYI I. – ARATÓ M.: *Liturgikus Lexikon*, Budapest: Ecclesia 1988.

A világi lelkipásztori kisegítők kézikönyve, Budapest: Szent István Társulat 2003.

Ajánlott irodalom:

RATZINGER, Joseph: *A liturgia szellem*, Budapest: Szent István Társulat 2002

A Katolikus Egyház Katekizmusa, Budapest: Szent István Társulat 1994.

KUNZLER, Michael, *Az egyház liturgiája*, Agapé kiadó, 2005.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT I.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

PLÉBÁNIAI GYAKORLAT II.

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

BEVEZETÉS A PEDAGÓGIÁBA

Ezen tárgy tematikáját a hallgatók az aktuális órán kapják kézhez.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN I.

Oktató: Buza Ilona

A tantárgy célja:

Olyan didaktikai szemlélet kialakítása, amely képessé teszi a hallgatót a tanulók nevelésére, oktatására, biztosítja a katolikus szellemiség, a pedagógiai tudatosság érvényesülését a tanulás irányításában. További cél az elvi-elméleti és metodológiai ismeretek elsajátíttatása, és a hallgatók felkészítése a tudatos alkalmazásra.

A tantárgy leírása:

1. Didaktikai alapelvek, alapfogalmak.
2. Az oktatás folyamata.
3. A tipikus óra szerkezete.
4. A tanítás alapja: tanterv, tanmenet.
5. Felkészülés a hittanórára: csoportalakítás, anyagkiválasztás.
6. Óratervezet, óravázlat.
7. Óratípusok: új ismereteket feldolgozó óra, gyakorló, rendszerező, összefoglaló óra, ünnepre felkészítő óra, „lelki” óra, liturgiák.
8. Munkaformák a hittanórán.
9. A szóbeli ismeretközlés módszerei: elbeszélés, leírás, magyarázat, előadás beszélgetés, megbeszélés.
10. A belső szemléltetés: történet, dramatizálás, hasonlat, mese, külső szemléltetés.
11. Rajz és ének a hittanórán, játék, egyéb módszerek.
12. Feladattípusok a hittanításban.
13. Ellenőrzés, értékelés.

Otthoni önálló munka: a kötelező és az ajánlott irodalom önálló tanulmányozása és feldolgozása. Egy „lelkiségi irodalom”-ból beszámoló.

Az ellenőrzés formája: szóbeli vizsga.

Kötelező irodalom:

1. Tarjányi Zoltán: *Kateketika II.*, Szent István Kiadó, 1999.
2. Fogassy J.: *Katekéták kézikönyve*, Budapest SzIT, 2002.
3. **Órai jegyzetek**

Ajánlott irodalom:

1. *A hitoktatók első lépései*, Don Bosco, Budapest, 2003.
2. Szőke J. (Szerk.): *Hittant – de hogyan?* Don Bosco, Budapest, 1998.
3. Rédly Elemér: *Katekétika*, Pázmány Péter Hittudományi Akadémia

Lelkiségi irodalom:

6. Csűrcsavar levelei - C. S. Lewis . - Budapest : Harmat , 1997.
7. Az élet játéka - Eleanor H. Porter . - Budapest : Szent István Társulat , 1993.
8. Isten a metrón - Gilbert le Mouel . – Agape Kiadó
9. Ermi furulyája - Nemeshegyi Péter. - Kecskemét : Korda Kiadó , 2006.
10. A mi vendégünk története : hittanregény - Seregély István . - Budapest : Szent István Társulat, 2003.
11. Quo vadis - Henryk Sienkiewicz . - Budapest : Európa , 1979.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM I.

Oktató: Buza Ilona

Cél:

A Kateketika szakmódszertan órákon elsajátított elvi-elméleti és metodológiai ismeretek tudatosítása, kibővítése és gyakorlása, és a hallgatók felkészítése a tudatos alkalmazásra. Cél még a gyakorlati képzés megalapozása és a mesterségbeli tudás gyakorlására való minél alaposabb felkészítés.

A tantárgy leírása:

1. A Szakmódszertan órákon tanult elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása frontális, csoportos és önálló munkaformában.
2. Éves katekézis részletes menetének megfogalmazása (célok, tartalmi részek, módszerek, foglalkozások, programok, a kiértékelés módja stb.).
3. Az önálló munkák elemzése, értékelése.

Otthoni önálló munka: Egy tanmenet összeállítása szabadon választott korosztály részére.

Határidő: december 4.

Óratervezetek készítése: 1. október 16., 2. október 23., 3. október 30., 4. november 6.

Az ellenőrzés formája: Az önálló munkák, és a szemináriumi órákon történő aktivitás gyakorlati jegyben történő kifejezése.

A beadandók időn túli beadása az aláírás megvonását vonja maga után.

Kötelező irodalom:

1. Órai jegyzetek, fénymásolt anyagok
2. Tarjányi Zoltán: *Kateketika II.*, Szent István Kiadó, 1999.
3. Fogassy J.: *Katekéták kézikönyve*, Budapest SzIT, 2002.
4. Buza Ilona Tünde: *Gyakorlati kateketika jegyzet*, AVKF honlap, 2006

Ajánlott irodalom:

1. „*Hogy életünk legyen...*” Kateketikai segédanyagok: - Márton Áron Kiadó: Óvodás, Általános iskolás korosztály, Fiatalok, Felnőttek, Családok
2. Közös utunk a Bibliához / írta Anneliese Hecht .- [közread. a] Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat. - Budapest : Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat , 2007.
3. Jézus hív és vár – ima és énekgyűjtemény óvodásoknak – KPSZTI, 2003.
4. Hittan rejtvény – W. Vámos Lídia, Új Ember, 2001.
5. Evangéliumi történetek gyerekeknek – Sinkó Ferenc és Sinkó Veronika, Új Ember, 2001.
6. 100 eljárásmod a keresztény csoportmunkához – Luc Aerens, Prugg Verlag, 1998.
7. Játék a hittanórán, – Dobos László, Lámpás Kiadó, 1997.
8. *A hitoktatók első lépései*, Don Bosco, Budapest, 2003.
9. Szöke J. (Szerk.): *Hittant – de hogyan?* Don Bosco, Budapest, 1998.

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN II.

Oktató: Buza Ilona

Témakörök, témák:

14. A gyakorlati katekézis dokumentumai
15. A tanítás alapja: tanterv, tanmenet.
16. Felkészülés a hittanóra: csoportalakítás, anyag kiválasztás.
17. Vallásgyakorlati alkalmak tervezése, szervezése.
18. A katekéta egyéb feladatai:
  1. Műsorok, rendezvények.
19. 2. Kirándulások, táborok szervezése.
20. 3. Szülői értekezlet, családlátogatás.
21. 4. Ministránsokkal való foglalkozás.
22. 5. Versenyek szervezése, újság,- faliújság készítése.
23. A korszerű szakirodalom ismerete 1. Könyvismertetések
24. A korszerű szakirodalom ismerete 2. Folyóiratok, periodikák
25. A korszerű szakirodalom ismerete 3. Egyéb katolikus sajtóorgánumok
26. A katekézis segédeszközei

Követelmény:

-A hallgató legyen tisztában a katekéta tanórán kívüli feladataival.

Ismerje, és használja fel a munkájához szükséges szakirodalmat, folyóiratokat.

Képviselje, és tudatosítsa a gyerekekkel a katolikus értékrendet.

- Az órák 70 %-án való részvétel. A gyakorlatok miatti pótlásokon is! Ezek időpontjait a csoporttal közösen állapítjuk meg.

A tantárgy lezárása: Kollokvium

A vizsgára a beugró egy meghatározott cikk, és könyv rövid ismertetése lesz.

Kötelező irodalom:

1. Gyakorlati kateketika jegyzet – Buza Ilona, AVKF
2. Kateketika I. II. – Tarjányi Zoltán, Szent István Társulat, 1998.
3. Katekéták kézikönyve – Fogassy Judit, Szent István Társulat, 2002.
4. Hittant – de hogyan? – összeállította: P.Szőke János, Don Bosco Kiadó, 1999.
5. Magyar Katetikai Direktórium – Magyar Katolikus Püspöki Kar OHB, Szent István Társulat, 2000.
6. Meghatározott könyv és szakcikk lista

KATEKETIKAI SZAKMÓDSZERTAN SZEMINÁRIUM II.

Oktató: Buza Ilona

Cél:

A Kateketika szakmódszertan órákon elsajátított elvi-elméleti és metodológiai ismeretek tudatosítása, kibővítése és gyakorlása, és a hallgatók felkészítése a tudatos alkalmazásra. Cél még a gyakorlati képzés megalapozása és a mesterségbeli tudás gyakorlására való minél alaposabb felkészítés.

A tantárgy leírása:

1. A Szakmódszertan órákon tanult elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.
2. Éves katekézis részletes menetének megfogalmazása (célok, tartalmi részek, módszerek, foglalkozások, programok, a kiértékelés módja stb.)
3. A tanórán kívüli feladatok megtervezése, megtartása.
4. Az önálló munkák elemzése, értékelése.
5. Sajtóismertető megtartása.

Otthoni önálló munka:

Egy tanmenet összeállítása szabadon választott korosztály részére. Határidő: február 28.

Egy hittanos farsangi bál tervezetének elkészítése: április 17.

Egy ministránsfoglalkozás tervezete: április 24.

Egy táborterv készítése: május 8.

Óratervezetek készítése: folyamatosan. Lelki óra (Nagyböjt): február 14.

Egy katolikus sajtótermék bemutatása: folyamatosan.

A határidők betartása alól csak orvosi igazolással adok felmentést. A későn leadott munkák az aláírás megtagadásával járhatnak.

Az ellenőrzés formája: Az önálló munkák, és a szemináriumi órákon történő aktivitás gyakorlati jegyben történő kifejezése.

Kötelező irodalom:

Buza Ilona Tünde: *Gyakorlati kateketika* jegyzet, AVKF honlap, 2006

Órai jegyzetek, fénymásolt anyagok

Tarjányi Zoltán: *Kateketika II.*, Szent István Kiadó, 1999.

Fogassy J.: *Katekéták kézikönyve*, Budapest SzIT, 2002.

Ajánlott irodalom:

„*Hogy életünk legyen...*” Kateketikai segédanyagok: - Márton Áron Kiadó

Jézus hív és vár – ima és énekgyűjtemény óvodásoknak – KPSZTI, 2003.

Hittan rejtvény – W. Vámos Lídia, Új Ember, 2001

.Evangéliumi történetek gyerekeknek – Sinkó Ferenc és Sinkó Veronika, Új Ember, 2001.

100 eljárás mód a keresztény csoportmunkához – Luc Aerens, Prugg Verlag, 1998.

Játék a hittanórán, – Dobos László, Lämpás Kiadó, 1997.

A hitoktatók első lépései, Don Bosco, Budapest, 2003.

Szőke J. (Szerk.): *Hittant – de hogyan?* Don Bosco, Budapest, 1998.

ÓGÖRÖG NYELVI.

Oktató: Schäffer György

A görög abc. Kiejtés és helyesírás. Hosszú és rövid magánhangzók és *diphthongusok*. A hangsúlyozás szabályai. A simulás jelensége.

Igei alaktan: A görög igeszemlélet elemei. A görög személyragsorok. A παιδεύω mint példaige. Az igei *a-verbók*. Az A. és M. *imperfectum praesense*. Az A. és M. *imperfectum praeterituma*. Az augmentálás szabályai. Az A. és M. *imperfectum imperativusa*. Az A. és M. *imperfectum participiumai*. A valódi magánhangzó-tövű igék, a magánhangzóösszevonás szabályai. Az A. és M. *imperfectum comiunctivusa*. Az A. és M. *imperfectum optativusa*. Bevezetés a *futurum*, *aoristos* és *perfectum* aspektusok képzésébe. A létige *imperfectum praesense* és *praeterituma*. Az igékre vonatkozó hangsúlyszabályok.

Névszói alaktan: A határozott névelő ragozása. Az *alpha*-tövű névszók. Az *alpha-purum* szabálya. Az *omikron*-tövű névszók. Az *alpha*-o-tövű háromvégű melléknevek. A mássalhangzó-tövű *declinatio* esetvégződései. A K-, P-, T-tövű *declinatiók*. A névszókra vonatkozó hangsúlyszabályok.

Kötelező irodalom: A félév elején és folyamán kézhez vett kiosztmányok.

BORNEMANN, Eduard, RISCH, Ernst: Görög nyelvtan. Lexika, Budapest 1999.

GYÖRKÖSY Alajos, KAPITÁNYFY István, TEGYEI Imre (szerk.): Ógörög-Magyar Nagyszótár. Akadémiai Kiadó, Budapest 1991 és ezt követő kiadások

ÓGÖRÖG NYELV II.

Oktató: Schäffer György

A tanegység követelményei:

az ige szótári alakja, imperfectum tö és igető, az imperfectum osztályok; a T tövű semleges főnevek, a reduplikáció; a gyenge képzésű A és MP perfectum; az augmentum és reduplikáció sajátosságai a πολίς-t és a βασιλεύς-t követő névszók; a zárhang- és folyékonyhang- tövű *a verbo*-k; a folyékonyhang (λ, ρ, ν) -tövű névszók, az imperativus képzése és ragozása actio-nként; a ντ-tövű névszók, a participiumok; a gyenge kötőhangzós (α-thematikus avagy szigmatikus) aoristos (A és M) coniunctivusa és optativusa; az orrhangú és σκω-osztályba tartozó *a verbo*-k, a rendhagyó névszók (főnevek, névmások, melléknévek); a reduplikációs és E-osztályba tartozó *a verbo*-k, a melléknév fokozása, a gyenge kötőhangzós P aoristos indicativusa; az *adverbium*ok képzése és fokozása; az erős kötőhangzós és a gyök aoristos; a suppletiv *a verbo*-k.

A fenti felsorolást, melynek sorrendje nem feltétlen követi az órák egymásutánját, mindezeket felül kiegészítik az esettan és a mondattan egyes elemei is.

Kötelező irodalom: A félév elején és folyamán kézhez vett kiosztmányok.

BORNEMANN, Eduard, RISCH, Ernst: Görög nyelvtan. Lexika, Budapest 1999.

GYÖRKÖSY Alajos, KAPITÁNYFÉNY István, TEGYEI Imre (szerk.): Ógörög-Magyar Nagyszótár. Akadémiai Kiadó, Budapest 1991 és ezt követő kiadások

LATIN NYELV III.

Oktató: Schäffer György

A latin mondatok fajtái. Az egyszerű mondat: Kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító és óhajtó mondatok. A mellérendelő összetett mondat: Kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó mondatok. A latin igenevek (participium, infinitivus, gerundium, supinum) képzése és használata. A latin igeneves szerkezetek. A participium mondattani szerepe: participium coniunctum, participium absolutum (abl. abs.), gerundium és a gerundivum szerkezet. Az infinitivus mondattani szerepe: Accusativus cum infinitivo, nominativus cum infinitivo. A coniunctivus önálló használata.

Elsajátítandó a *Vulgata* feldolgozott szemelvényeinek valamennyi alaktani jelensége és teljes szóanyaga.

A fenti mondattani jelenségek begyakorlására a *Vulgata*-ból és klasszikus szerzőktől vett példamondatok szolgálnak.

A félév fontos részét képezi a latin szövegek önálló feldolgozásához szükséges módszerek, fogások elsajátítása, ehhez a *Vulgata*-ból vett alábbi szemelvények szolgálnak: Gen. 2,4-25; Isa 9,1-21; Ps 138; Lc 15,11-32; Jo15,1-27.

Kötelező nyelvtani irodalom:

NAGY Ferenc, KOVÁTS Gyula, PÉTER Gyula: *Latin nyelvtan a középiskolák számára.* Tankönyvkiadó Bp. (bármely kiadás)

Ajánlott nyelvtani irodalom:

M. NAGY Ilona, TEGYEI Imre: *Latin nyelvtan a középiskolák számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. (bármely kiadás)

Ajánlott szövegkiadások:

NESTLE, Eberhard (ed): *Novum Testamentum Graece et Latine.* Stuttgart 1932. (és későbbi kiadások)

WEBER, Robert (ed): *Bibilia Sacra iuxta Vulgatam versionem.* Stuttgart 1983.

Szótár:

FINÁLY Henrik, Dr.: A latin nyelv szótára. Franklin Társulat, Budapest 1884 és ennek reprint kiadásai, pl. Editio Musica 1991.

GYÖRKÖSY Alajos (szerk): Latin-magyar szótár. Budapest, 1970 és ez utáni lenyomatok.

LATIN NYELV IV.

Oktató: Schäffer György

A kötőszóval bevezetett alárendelő összetett mondat. A *consecutio temporum* szabálya. A függő kérdő, felszólító (célzatos) és felkiáltó alanyi és tárgyi mellékmondatok. A célhatározó mellékmondat. A következményes mellékmondat. Az okhatározó és értelmező mellékmondat. Az időhatározó mellékmondat. A feltételes mondatok. A hasonlító mellékmondat. A vonatkozó mellékmondat. *Oratio recta* és *obliqua*.

A félév anyagát képezi Szent Jeromos (Hieronymus) Damasus pápához, az evangéliumok fordítása elé írott levele (PL XXIX, 525 ill. NESTLE, Eberhard (ed): *Novum Testamentum Graece et Latine*. Stuttgart 1932. XIII-XV. alapján), ennek közös feldolgozása, a szöveg teljes szóanyaga és nyelvtani anyaga.

Ajánlott nyelvtani irodalom:

NAGY Ferenc, KOVÁTS Gyula, PÉTER Gyula: *Latin nyelvtan a középiskolák számára*. Tankönyvkiadó Bp. (bármely kiadás)

M. NAGY Ilona, TEGYEI Imre: *Latin nyelvtan a középiskolák számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. (bármely kiadás)

Szótárak:

FINÁLY Henrik, Dr. (szerk): *A latin nyelv szótára*. Franklin Társulat, Budapest 1884 és ennek reprint kiadásai, pl. Editio Musica 1991.

GYÖRKÖSY Alajos (szerk): *Latin-magyar szótár*. Budapest, 1970 és ez utáni lenyomatok.

6. A KLM szak elvégzéséhez szükséges idegen nyelvi követelmények

A KLM diploma megszerzéséhez államilag elismert legalább középfokú A vagy B típusú, illetve azzal egyenértékű nyelvvizsga szükséges. A teológiai irodalom későbbiekben történő felhasználása céljából a nyelvi követelményekben további, intézetben belül hozott kritérium, hogy a nyelvvizsgát latinból, ógörögből vagy élő nyugati nyelvből szerezzék meg. Főiskolánk a tanulmányok ideje alatt a nyelvi tanszék közreműködésével több nyelvből is lehetővé teszi a hallgatók felkészülését.

7. Gyakorlati foglalkozások biztosítása

Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola a KLM szak gyakorlati képzéséhez több iskolával áll szerződéses viszonyban, hogy hallgatói részére biztosítsa a katekéta szakirány gyakorlati képzéséhez szükséges helyszíneit.

A lelkipásztori munkatárs szakirány képzéséhez a Fenntartó, azaz a váci megyés püspök jelöli ki azokat a plébániákat és egyházközségeket, ahol a hallgatók gyakorlati képzése történik.

8. Tehetséggondozás

1. Az alapszak (BA) kimenetei lehetőséget nyújtanak a tehetséges hallgatóknak az egyetemi diploma megszerzésére Hittanár-nevelő MA, illetve Katolikus teológus MA szakon.
2. Speciális kollégiumok elősegítik az egyes tudományterületeken az elmélyültebb ismeretszerzést. A hallgatók egyben bekapcsolódhatnak a szaktanárok kutató munkájába, amely a tutor képzés alapja.
3. A Főiskola nemzetközi kapcsolatai lehetőséget nyújtanak a jó tanulmányi eredményű hallgatóknak, hogy tanulmányaikat a külföldi partner intézetekben mélyítsék el, illetve PHD megszerzése érdekében doktori iskolában folytassák tanulmányaikat.

9. Szakdolgozati témajegyzék

Intézet	Konzulens	Szakdolgozati téma
Hitélet EEVI	Dr. Bodnár Gabriella: <u>Valláslélektanból</u>	A vallásosság és a személyiség kapcsolatának vizsgálata A vallásos attitűd kialakulásának folyamata Különböző nézetek, attitűdök (hit, szeretet, megértés, bűn, büntudat, szégyen) valláspszichológiai vizsgálata Különböző vallási irányzatok személyiségre gyakorolt hatása Pszichológiai irányzatok és a vallás kapcsolata
Hitélet EEVI	Gyenis Gyula: <u>Biológiai antropológia</u>	A rudabányai, a vértesszőlősi és a suba-lyuki lelőhelyek története és a leletek elhelyezése az emberré válás útján Az anatómiailag modern Homo sapiens változatainak adaptációs jellegei A gyermekek és ifjak biológiai fejlődésének és érésének alapvető szakaszai A szegénység és az elhízás „paradoxona” A magyarországi biológiai antropológia helyzete és eredményei a 2. világháború után
Hitélet EEVI	Prunkl Jánosné: <u>Kommunikáció</u>	Gesztusok a kommunikációban Tömegkommunikáció és egyház Kommunikáció a népi vallásosságban Helyi lapok és szerepük a társadalom életében (különös tekintettel egy helyi lap, plébániai lap történetére, szerepére stb.) Egyházi műsorok a médiumokban A hallgató által javasolt, általam elfogadott téma
Hitélet EEVI	Kucsera Tamás Gergely: <u>Vallásszociológia</u>	A vallásszociológia elméletéről és módszertani eljárásairól A jövő nemzedéke és a jövő vallásossága Magyarországon- az Ifjúság2000, illetve az Ifjúság2004 kutatások eredményeinek másodelemzése A vallásosság, mint nemzeti identifikációs tényező a kárpát-medencei magyarság esetében. A New Age és az Új Vallási Mozgalmak (New Religious Movements) jelenségei A saját lakókörnyezet és/vagy munkahely, illetve ezek társadalmi környezetének vallási jellemzőit vizsgáló kutatás
Hitélet EEVI	Dr. Ancsin István: <u>Világvallások etikája</u>	A zsidóság és a kereszténység etikai rendszerének összehasonlítása A hinduizmus és a buddhizmus etikai rendszerének összehasonlítása Az iszlám háborúról és békéről alkotott felfogása etikai alapelveinek tükrében Világvallások egyes etikai kérdéseinek összehasonlítása Az etika mint a világvallások dialógusának lehetősége
	<u>Mai vallási irányzatok etikája</u>	Mai vallási irányzatok térnyerésének okai

		<p>Mai vallási irányzatok mint az általános vallási igények kielégítői</p> <p>Mai vallási irányzatok etikai orientációja - összehasonlítás alapján</p> <p>Destruktivizmus a mai vallási irányzatok módszereiben</p> <p>A történelmi keresztény egyházak és a keresztény jellegű szekták párbeszédének lehetőségei</p>
<p>Hitélet EEVI</p>	<p>Boros István: <u>Etika története /filozófiatörténet/</u></p>	<p>Előzetes erkölcsi tudás</p> <p>Etika és erkölcs. Erkölcs és erkölcsök.</p> <p>Görög éthosz: Szókratész és Platón</p> <p>Arisztotelész etikája</p> <p>A hellenizmus etikája</p> <p>A keresztény etikai gondolkodás kezdete.</p> <p>A középkor alapvető etikája (Szent Tamás, augusztinizmus).</p> <p>Elhajlások: okkultizmus és miszticizmus.</p> <p>Reneszánsz és reformáció etikája</p> <p>Racionalizmus és empirizmus etikája.</p> <p>Kant etikai bölcselete</p> <p>Utilitarizmus és pozitívizmus</p> <p>A fenomenalizmus.</p> <p>Egzisztencializmus erkölcsé – életbölcselet</p> <p>Értéketika és emotívizmus</p> <p>Analitikus és kommunikatív etika</p> <p>Dialektikus teológia etikája</p> <p>Keresztény felfogású filozófiák etikai értékrendje.</p> <p>A lelkiismeret története</p>
	<p><u>Filozófiai antropológia</u></p>	<p>Az ókori görög gondolkodás emberképe</p> <p>Az ókori keresztény gondolkodás emberképe</p> <p>A középkori antropológiai problémafelvetése</p> <p>Az újkori antropológiai problémafelvetése</p> <p>Transzcendentális és teológiai antropológia</p> <p>Személyes és közösségi világ</p> <p>A történelem világa</p> <p>Az ember személyes léte</p> <p>az ember társadalmi léte</p> <p>Történelem mint az egyediség elve</p> <p>A test és lélek egysége</p> <p>Az ember mint szubjektum</p> <p>Az ember mint vallásos lény</p> <p>Az emberi létezés értelme</p> <p>Az egyes filozófusok antropológiája</p>
<p>Hitélet VT</p>	<p>Adamik Tamás: <u>Vallási szinkretizmus</u></p>	<p>A római vallás implicit jellege</p> <p>Etruszk hatás a római vallásban</p> <p>Görög hatás a római vallásban</p> <p>Az Iszisz-kultusz Rómában</p> <p>Keleti kultuszok a császárlkori Rómában</p> <p>Augustus császár valláspolitikája</p> <p>Livius és a hagyományos Római vallás</p> <p>A pogányság és kereszténység küzdelme a Kr.u. 4. században</p> <p>A Magna Mater-kultusz Rómában</p> <p>Alföldi András és a római vallás</p> <p>Kerényi Károly és a Dionüszosz-kultusz</p>

Hitélet VT	Dr.Ancsin Isván: <u>Mai vallási irányzatok</u>	Mai vallási irányzatok térnyerésének okai Mai vallási irányzatok mint az általános vallási igények kielégítői Mai vallási irányzatok etikai orientációja - összehasonlítás alapján Destruktivizmus a mai vallási irányzatok módszereiben A történelmi keresztény egyházak és a keresztény jellegű szekták párbeszédének lehetőségei
Hitélet VT	Boros István: <u>Az etikai gondolkodás története</u>	Előzetes erkölcsi tudás Etika és erkölcs. Erkölcs és erkölcsök. Görög éthosz: Szókratész és Platón Arisztotelész etikája A hellenizmus etikája A keresztény etikai gondolkodás kezdete. A középkor alapvető etikája (Szent Tamás, augusztinizmus). Elhajlások: okkultizmus és miszticizmus. Reneszánsz és reformáció etikája Racionalizmus és empirizmus etikája. Kant etikai bölcselete Utilitarizmus és pozitívizmus A fenomenalizmus. Egzisztencializmus erkölcsé – életbölcselet Értéketika és emotívizmus Analitikus és kommunikatív etika Dialektikus teológia etikája Keresztény felfogású filozófiák etikai értékrendje. A lelkiismeret története
	<u>Filozófiatörténet:</u>	A megismerés lehetősége és problémája A hit és az ész viszonya Ókori filozófia (pl. Platón, Arisztotelész, Plotinosz vagy valamely filozófiai probléma) Középkori filozófia (Nagy Szent Albert, Szent Tamás vagy valamely filozófiai probléma) Újkori filozófia (pl. Descartes, Kant, Hegel vagy valamely filozófiai probléma) Jelenkor filozófiája (pl. Heidegger, Levinas, Derrida vagy valamely filozófiai probléma) Azonosság és különbözőség A rossz filozófiai problémája Az ember rendeltetése Világtörténelem és üdvtörténet Az emberi létezés szerkezete Filozófia mint életmód Isten és filozófusok
Hitélet VT	Tóth Péter:	Korai szerzetesség Kopt kereszténység Hagiográfia Szövegkiadások (latin, esetleg görög vagy szír)
Hitélet VT	S. Szabó Péter:	Vallási megfontolásokon (is) alapuló, vagy azokat is érintő társadalomelméleti, politikai filozófiai, ideológiai irányzatok (pl.

		<p>keresztényszocializmus, kereszténydemokrácia, konzervativizmus, iszlám fundamentalizmus, stb.)elemzése, hazai recepciójuk, történetük, képviselőik, művelőik bemutatása.</p> <p>A vallástudomány, vallási alapú társadalomelmélet, stb. művelésében jelentős életmű bemutatása és elemzése (pl. Prohászka Ottokár, Giesswein Sándor, Salkaházi Sára, Bangha Béla, stb.)</p> <p>A kereszténység, vagy a nem keresztény világvallások, vagy részterületük egy-egy vallástudományi diszciplína, (összehasonlító vallástudomány, vallásszociológia, vallási néprajz, vallápszichológia, stb.)módszere, logikája mentén történő vizsgálata, esetleg összehasonlítása (pl. vallási szokások, ünnepek, zarándoklatok, szent könyvek,istenképzetek, stb.)</p> <p>A vallások és egyházak tevékenységének elemzése a politológia, a kommunikációelmélet látásmódjával és módszereivel (pl. az egyházak a médiában, írott sajtóban, interneten,az egyházak és a magyar állam alkotmányos viszonya, az egyházak társadalmi szerepvállalása, stb.).</p>
Hitélet VT	Bácskay András:	<p>Jóslás-bajelhárítás Templomi kultusz Rituális szakemberek A szent, illetve a szakralitás fogalma Mitológia/kozmozgónia Az istenség fogalma Egyéni és közösségi rítusok (Angol ismerete alapfeltétel!)</p>
Hitélet VT	Luft Ulrich: <u>Egyiptomi vallás:</u>	<p>A lokális jellege Istenségek, pl. Thot, Neith, Szobek (fontos a görög hagyomány) Az istenvilág görög szemmel nézve A koporsó szövegek jellege Az egyiptomi istenek hatása</p>
	<u>Görög vallás:</u>	<p>A minoszi eredet Az istenvilág változása a mükénéi kultúrában Az olimposzi istenek keletkezése A görög istenek hatása</p>
	<u>Íráni vallás:</u>	<p>A zoroasztrizmus A dualisztikus gondolkodás megjelenése Az indoeurópai vallások jellege (negatív konnotáció) A zoroasztrizmus hatása a gnosztikus</p>

		gondolkodásra
	<u>Gnózis</u>	<p>A dualisztikus rendszerű gnózis</p> <p>A pogány gnózis</p> <p>A keresztény gnózis</p> <p>Gnosztikus iskolák</p> <p>Gnózis és filozófia</p> <p>A gnózis elítélése</p>
	<u>Vallástudomány:</u>	<p>A vallás fogalma</p> <p>A rituálé</p> <p>A mítosz</p> <p>Az áldozat</p> <p>Az eszhatológia</p> <p>Isten és ember</p> <p>Isteni hierarchia</p> <p>A vallástudomány irányzatai</p> <p>A vallástudomány története</p>
Hitélet VT	Szigeti Jenő: <u>Népi vallás</u>	<p>A szentelmények szerepe a katolikus népi vallásosságban.</p> <p>Egy újabb búcsujáróhely vallásossága (pl. Falloskút -Hasznos)</p> <p>Egy mai szentember vagy szentasszony élete és tapasztalatai.</p> <p>Egy bázisközösség vallásossága.</p>
Hitélet KLM/HT	Dr. Ancsin István:	<p>A halál teológiája</p> <p>Az abszolút jövő, mint a remény abszolút tárgya</p> <p>Az élet mint mulandóság-az élet mint öröklét</p> <p>Feltámadás testben és lélekben</p> <p>A kárhozat realitása az ember felelősségének horizontjában</p> <p>A tisztulás mint az üdvösség küszöbe</p> <p>Az üdvözülés mint az Istenben való beteljesülés végtelen öröme</p> <p>Az egyén beteljesedése a történelem beteljesedésében</p> <p>Apokatastaszisz</p> <p>A mariológia szerepe ökumenikus szempontból</p> <p>A szeplőtelen fogantatás dogmájának elemzése</p> <p>A Mária mennybevételéről szóló dogma teológiai mondanivalója</p> <p>Az Egyház és a szekták válaszai egy-egy teológiai kérdés perspektívájából</p> <p>Az Egyház ökumenikus törekvései</p> <p>Az egyház és a világvallások viszonya, kapcsolódási pontjai</p>
	<u>Mai vallási irányzatok</u>	<p>Mai vallási irányzatok térnyerésének okai</p> <p>Mai vallási irányzatok mint az általános vallási igények kielégítői</p> <p>Mai vallási irányzatok etikai orientációja - összehasonlítás alapján</p> <p>Destruktivizmus a mai vallási irányzatok módszereiben</p> <p>A történelmi keresztény egyházak és a keresztény jellegű szekták párbeszédének lehetőségei</p>
	<u>Világvallások</u>	A zsidóság és a kereszténység etikai

		<p>rendszerének összehasonlítása</p> <p>A hinduizmus és a buddhizmus etikai rendszerének összehasonlítása</p> <p>Az iszlám háborúról és békéről alkotott felfogása etikai alapelveinek tükrében</p> <p>Világvallások egyes etikai kérdéseinek összehasonlítása</p> <p>Az etika mint a világvallások dialógusának lehetősége</p>
Hitélet KLM/HT	Dr. Nemeshegyi Péter:	<p>Jézus Krisztus Istene (vö.W.Kasper, Jézus Krisztus Istene).</p> <p>A Szentháromság mint minden megértés alapja (vö.Nemeshegyi, Vissza a gyökerekhez).</p> <p>A kereszténység helye a világvallások között (vö.Nemeshegyi, Vissza a gyökerekhez).</p> <p>A szeretet, mint a keresztény etika lényege.</p> <p>Erősz, philia, agapé - a szeretet formái (vö. XVI.Benedek, Deus Caritas est enciklika, C.S.Lewis, A szeretetet négy formája)</p> <p>Európa keresztény képe</p> <p>Az isteni kinyilatkoztatás, mint önkinyilatkoztatás és személyes találkozás (vö. II.Vatikáni zsinat, Dei Verbum.</p> <p>A katolikus egyház mai felfogása a vallásszabadságról (vö. II.Vatikáni zsinat, Dignitatis humanae),</p> <p>Teremtés és evolúció</p> <p>A remény teológiája</p>
Hitélet KLM/HT	Dr. Pajkó László: <u>Alapvető etika</u>	<p>A platonizmus etikai állásfoglalása</p> <p>Platon a sarkalatos erényekkel foglalkozó tana</p> <p>A Nikomakhoszi etika a mai ember szemével</p> <p>Szent Ágoston etikai tanítása</p> <p>Aqinói Szent Tamás Előadások a tízparancsolat c. művének etikája</p> <p>Abelárdus etikájának ismertetése</p> <p>A téves lelkiismeret mibenléte és orvoslása</p> <p>A boldogság etikai megközelítése</p> <p>A nevelés és önnevelés etikai szempontjai a médiaetika mibenléte</p>
Hitélet KLM/HT	Buza Ilona Tünde: <u>Kateketika</u>	<p>A hitre nevelés lehetőségei a katekézisben</p> <p>Hitre nevelés óvodás korban</p> <p>Hitre nevelés kisiskolás korban</p> <p>Az iskolai katekézis jellemzői és problémái</p> <p>Családi katekézis</p> <p>Különleges módszerek a katekézisben</p> <p>Ének-zene a hitoktatásban</p> <p>Rajz és vizualitás a hittanórákon</p> <p>A mese szerepe a katekézisben</p> <p>Játékos katekézis</p> <p>A kirándulások és hittantáborok szerepe a katekézisben</p>
Hitélet KLM/HT	Boros István: <u>Filozófiatörténet</u>	<p>A megismerés lehetősége és problémája</p> <p>A hit és az ész viszonya</p> <p>Ókori filozófia (pl. Platón, Arisztotelész, Plotinosz vagy valamely filozófiai probléma)</p> <p>Középkori filozófia (Nagy Szent Albert, Szent</p>

		<p>Tamás vagy valamely filozófiai probléma) Újkori filozófia (pl. Descartes, Kant, Hegel vagy valamely filozófiai probléma) Jelenkor filozófiája (pl. Heidegger, Levinas, Derrida vagy valamely filozófiai probléma) Azonosság és különbözőség A rossz filozófiai problémája Az ember rendeltetése Világtörténelem és üdvtörténet Az emberi létezés szerkezete Filozófia mint életmód Isten és filozófusok</p>
	<u>Filozófiai antropológia</u>	<p>Az ókori görög gondolkodás emberképe Az ókori keresztény gondolkodás emberképe A középkori antropológiai problémafelvetése Az újkori antropológiai problémafelvetése Transzcendentális és teológiai antropológia Személyes és közösségi világ A történelem világa Az ember személyes léte az ember társadalmi léte Történelem mint az egyediség elve A test és lélek egysége Az ember mint szubjektum Az ember mint vallásos lény Az emberi létezés értelme Az egyes filozófusok antropológiája</p>
	<u>Ókeresztény irodalom- és dogmatörténet</u>	<p>Katakomba festészet mint narratív teológia Isten megismerésének lehetősége Filozófia és teológia viszonya Egyes szerzők görög és latin szerzők teológiája (pl. a házasság teológiája) A világ értelmezése (pl. a gnózisban) Szentháromság dogmatörténete Krisztológia dogmatörténete A Szentlélek istenségének bizonyítása Tévutak – zsákutcák (pl. Szabelliosz, Áriosz, Apollinárisz, Nesztoriosz) II. vatikáni zsinat és az egyházatyák Világvége (eszkatológia) A Logosz értelmezése Aszkézis mint gyakorlati metafizika Az emberi természet Patriarkák szerepe a keresztény ókorban</p>
Hitélet KLM/HT	<u>Csiba Tibor:</u> <u>Pasztorálteológia</u>	<p>A lekipásztori megújulás-paradigmaváltás eredményei és lehetőségei Magyarországon A kommunió ekleziológiája és a lekipásztorkodás Az evangelizáció teológiája és lelkisége.(lelki vezetés) A világiak szerepvállalása az egyház apostoli- evangelizációs küldetésében A világiak képzésének és egyházi alkalmazásának kérdése A kisközösségek és mozgalmak jelentősége az egyház evangelizációs tevékenységében A plébánia a közösségek közössége A közösségépítés lehetőségei a plébánián</p>

		<p>A család lelkipásztori küldetése</p> <p>A társadalom peremén élők evangelizációja</p>
	<p><u>Kateketika</u></p>	<p>A katekézis az egyház küldetésében Magyarországon</p> <p>A katekéták személyisége, személyiségfejlődése és felkészülés a kateketikai szolgálatra</p> <p>A szentírás szerepe a katekézisben.</p> <p>A katekézis és a liturgia kapcsolata</p> <p>A nehezen kezelhető fiatalok és felnőttek katekézisének lehetőségei</p> <p>A felnőttek katekézise a katekézis csúcspontja és minden más katekézis hivatkozási pontja</p> <p>A szülők szerepe gyermekeik katekézisében</p> <p>A fogyatékkal élők felkészítése a keresztény beavatás szentségeibe</p> <p>Közösségek a katekézis szolgálatában</p> <p>Egy plébániai kateketikai terv elkészítése</p>
<p>Hitélet KLM/HT</p>	<p>Dr.Szabó Ferenc:</p>	<p>Ideológia és keresztény világnézet (különbség)</p> <p>A keresztény hit és a világvallások</p> <p>A három monoteista vallás</p> <p>A modern ateizmus három fő képviselője („a gyanú mesterei”)</p> <p>Jézus Krisztus az egyetlen Üdvözítő</p> <p>A nem keresztények üdvössége a II. vatikáni zsinat szerint</p> <p>Mi újat hozott egyháztani szempontból a II. vatikáni zsinat</p> <p>A keresztény egységértörekvés az ateizmus korában</p> <p>A történeti Jézus és a hit Krisztusa</p> <p>Hit és hitetlenség a XXI. században</p>
<p>Hitélet KLM/HT</p>	<p>Schlenk Ferenc:</p>	<p>A Szövetség könyve és a Deuteronomium törvényei, mint az isteni akarat közvetítői</p> <p>Az ószövetségi ünnepek</p> <p>„Ha elfelejtenélek Jeruzsálem...” (a Sion-zsoltárok)</p> <p>Álmok a Szentírásban</p> <p>Jézus a megígért Messiás</p> <p>Történetteológia a Jelenések könyvében</p> <p>A prepaolínus Krisztus-himnuszok és teológiájuk (Fil és 1Kor)</p> <p>Megváltástani elemek, Szent Pál a Rómaiakhoz írt levele alapján</p> <p>„Idegenek” és Jézus, a szinoptikus evangéliumok tükrében</p> <p>A Biblia antropológiája</p>
<p>Hitélet KLM/HT</p>	<p>Dr.Bodnár Gabriella: <u>Valláslélektan</u></p>	<p>A vallásosság és a személyiség kapcsolatának vizsgálata</p> <p>A vallásos attitűd kialakulásának folyamata</p> <p>Különböző nézetek, attitűdök (hit, szeretet, megértés, bűn, büntudat, szegény)</p> <p>valláspszichológiai vizsgálata</p> <p>Különböző vallási irányzatok személyiségre gyakorolt hatása</p> <p>Pszichológiai irányzatok és a vallás kapcsolata</p>
<p>Hitélet</p>	<p>Fülöpné Erdő Mária</p>	<p>Ünnepek a katekézisben</p>

KLM/HT		A hittanórák szerepe a személyiség formálásában Diákok értékrendjének összehasonlító vizsgálata Média és pedagógia – hatások, lehetőségek empirikus vizsgálatok tükrében Művelődés-, iskola- és óvodatörténet Szabadon választott témák
--------	--	---

10. A tanórák időtartama

AZ ÓRÁK KEZDETE EGYSÉGESEN NAPPALI, LEVELEZŐ ÉS ESTI TAGOZATON

1.	8.50-9.30
2.	9.30-10.10
3.	10.20-11.00
4.	11.00-11.40
5.	12.00-12.40
6.	12.40-13.20
7.	13.40-14.20
8.	14.20-15.00
9.	15.20-16.00
10.	16.00-16.40
11.	17.00-17.40
12.	17.40-18.20

